

MŪSŲ LIETUVA

NR 37 (1363) XXVI 1974. RUGSĖJIS - SETEMBRO 12 D. 70 centavų
R. Iuatindiba. 20 Caixa Postal 4421 01000 São Paulo. ESP. Tel. 273-0338

PREZIDENTAS FORDAS AMNESTAVO NIKSONĄ

Sekmadienį, rugs. 8, S. Amerikos prezidentas Fordas suteikė pilną, jokiomis sąlygomis neapribotą amnestiją buvusiam prezidentui Ričardui Niksonui, „už visus jo padarytus nusikaltimus Watergate skandalo aferoje“.

Kalbėdamas per TV ir radiją į visus Amerikos piliečius, tarp kitko prezidentas pasakė.

„Niksonas ir jo šeima jau gana kentėjo ir toliau kentės, nepaisant, ką aš bedaryčiau.“ Jis amnestuoja Niksoną, kadangi nenorįs, kad „tolimesnės diskusijos, bylos, skaldytų tautą... ir kadangi dideli kaltinimai ir įtarimai kabo tartum kardas... grėsdami jo sveikatai, kai jis Kalifornijoje stengiasi pradėti iš naujo gyventi“.

„Ričardas Niksonas ir jo šeima kentės toliau, nepaisant, ką aš, ar ką mes, visa gera ir didinga tauta drauge galim padaryti jo taikos troškimui įgyvendinti. Ir ta tragedija gali amžinai tęstis, jei niekas nepadarys jai galo. Tik aš galiu tą galą padaryti. O kai galiu, tai ir privalau.“

Po keleto metų visos tautos diskusijų, mane ispėjo, ir esu verčiamas manyti, jog užsitęstų mėnesius, o gal ir kelis metus, iki R. Niksonas galėtų sulaukti teisingo bylos išsprendimo bet kuriame JAV teisme.

„Lūkuriuoti, agonizuoti, tikėtis palankesnių sąlygų, kurios gali nekada nepasitaikyti, jau yra satotiškas apsisprendimas ir galimai silpnybės kelias, kuriuo eiti prezidentas negali sau pavelyti“.

Reakcija

Spausdinant šį ML numerį dar nespėta patirti, kaip tą prez. Fordo žingsni vertina Amerikos piliečiai. Tik buvęs kandidatas į prezidentus McGovern tuojau šoko kritikuoti. Girdi, „Pagrindinė Watergate pamoka buvusita, kad niekas nėra aukščiausia vietą valstybėje užimęs pilietis negali statyti savęs aukščiau už krašto įstatymus. Reikia klausti, kaip galima atleisti buvusiam prezidentui, kai jo buvę valdiniai uždaro jį kalėjimus. Sunku suderinti tokius skirtingus teisingumo matus. Atvirai sakau,

toks prezidento pasiegimas mane priglušino.

Kaip reagavo Niksonas??

Niksonas, dėkodamas prez. Fordui už amnestiją, pasakė: Žinau, jog daug gerų žmonių yra įsitikinę, jog blogus kėslus ir blogai elgiaus savo paties naudai. Dabar suprantu, kaip mano apsirikimai ir klaidos toje byloje prisidėjo tokią pažiūrą sudaryti ir ją sutvirtinti. Iš visų našty šitoji yra sunkiausiai nešama... Dabar suprantu, jog apsigavau neryžtingai ir neteisingai elgdamasis Watergate byloje, ypač kai ta atsidūrė teisme ir pasidarė politiniu skandalu bei tautos tragedija. Nėr gana žodžių išsakyti mano liūdesiui dėl viso to skausmo ir negerovių, kilusių iš to skandalo žmonėms, ir visai tautai kurią giliai myliu, ir prezidentūrai, kurią labai gerbiu.“ Taip Niksonas kalbėjo nė dešimtį minučių nepraėjus po prez. Fordo paskelbimo, jog amnestuoja Niksoną. Pagaliau Niksonas rado drąsos prisipažinti viešai, kad suklydęs ir negerai pasielgęs. O tai visada yra garbinga.

Mozambikas

Portugalijos vyriausybė ir Mozambiko partizanų vadovybė pasirašė sutartį, pagal kurią tas kraštas gaus pilną nepriklausomybę ateinančiais metais, o jau dabar Frelimo partizanai jeis valdžion ir pasirengs perimti visą atsakomybę 1975 metais.

Deja, tai labai nepatiko Mozambiko baltiesiems kolonizatoriams, Jie sukilo, šaukiasi net Pietų Afrikos baltųjų rasistų pagalbos, ir paskelbė Mozambiką jau dabar nepriklausomą nuo Portugalijos ir visų jos sutarčių. Portugalijos valdžia to negali prileisti. Ir jei sukilėliai nenusileis, tai tikrai kils aršus pilietinis karas ir didelis kraujo praliejimas.

• Kanados lietuviai susekė eilę asmenų, kurie yra okupantų užverbuoti agentais ir stengiasi išseivijos lietuvius skaldyti ir kirstinti. Jie pranešinėja okupantų įstaigoms apie išseivų lietuvių veiklą ir teikia žinias apie įvairias Kanados institucijas.

Naujieji bėgliai

Dabartiniai pavergtosios Lietuvos propagandistai, sėdėdami maskvinės prievartos vežime, pokarinę išseiviją pravardžiuoja fašistiniais pabėgėliais, buržuaziniais nacionalistais, karo nusikaltėliais, pabūgusiais atsakomybės. Faktas betgi lieka faktu, kad šioje byloje kalčiausi yra patys kaltintojai. Jeigu ne jų teroras, ne sibiriniai trėmimai ir ne masinis tautos naikinimas, šiandieną naujosios išseivijos nebūtų. Ji atsirado tik dėlto, kad iš Maskvos atūžiančio siaubingo teroro buvo išginta klaikion nežinion. Tautiečiai tokiose sąlygose pasitraukė iš savo gimtojo krašto, bet nepabėgo iš savo tautos. Tai galima drąsiai tvirtinti apie didžiąją daugumą naujųjų išseivų. Iš savo tautos pasitraukė tik tai vienas kitas, suviliotas naujų sąlygų — kapitalo, karjeros. Jie nusiuko nuo lietuvių tautos, nepadarydami garbės nei sau, nei savo buvusiai tėvynei. Tai ligi šiol negausus, bet apgailėtinas elementas. Bet ar tokio elemento nėra dabartinėje Lietuvoje? Ar rusų pataikūnai nuneina iki tos ribos, kuri skiria lietuvius nuo kitų? Jau iš tolo stebint matyti, kad tokių yra. Karjeros ar partinės ideologijos skatinami, jie nejučiomis išėjo iš lietuvių tautos gyvendami pačiame jos centre. Tuo būdu jie pabėgo iš savo tautos gyvendami josios žemėje. Tai naujieji bėgliai, kurių ta linkme nestūmė joks teroras, jokia prievarta, o tik masinanti ateitis „plačiojoje tėvyne“.

Amerikinės platumos ir panašūs motyvai suviliojo nevieną išseivį tapti savosios tautos bėgliau. Per išstisus 30 metų tokių nebuvo daug, bet dabar jų skaičius jau ima daugėti, ypač antrojoje kartoj. Tai pirmiausia tie, kurie iš pirmosios kartos mažai tegavo tautinių vertybių. Jie patys dar jaučiasi esą lietuviai, bet jų vaikai jau darosi tautos tremtiniai arba priverstiniai bėgliai, nes tėvai stumte stumia juos lauk iš savo tautos. Sakome stumte stumia, nes nebeduoda vaikams nieko lietuviško — nei kalbos, nei lakraščio, nei mokyklos, nei vadovėlio, nei organizacijos, nei parapijos. Tuo būdu visa šeima tampa bėgliais, galėtume sakyti, net dezertyrais. Juk ar ne klaiku sutikti lietuvių šeimą, kurios vaikai visai nekalba lietuviškai, net nesupranta? Dar skaudžiau, kai randi pirmosios kartos šeimą, kurios suaugę vaikai nebekalba lietuviškai. Pasiteiravus paaiški, kad kaltė glūdi tėvų pusėje. Gana dažnais atvejais tokie tėvai būna įsikalę klaidingą pažiūrą, esą lietuvių kalba gadina vaiko akcentą, be to, ji esanti nereikalinga užsienyje; kam tad vaiką apsunkinti „nereikalingu“ mokslu! Ir taip tėvai, patys būdami „dypukai“, menkai moką anglų kalbą, su vaikais rezgia angliškai ar kuria kita gyvenamo krašto kalba. Tuo tarpu anglų kalbos mokytojai maldauja tėvus to nedaryti, nes gadina vaikų kalbą.

Dėl minėtų ir kitų priežasčių naujųjų tautos bėglių skaičius palengva gausėja. Atsispyrimas prieš tą atkellaujančią bangą priklauso nuo tautinio bei kultūrinio išseivijos sąmoningumo. Kadangi naujieji bėgliai pradeda augti šeimose, reikia sustiprinti vaikų siuntimą į šeštadienines lietuvių mokyklas. To uždavinio pirmoje eilėje turėtų imtis mokyklų vadovybės — tarybos, komitetai, vedėjai. Iki šiol tos vadovybės pasitenkindavo lėšų telkimu. Dabar to jau permaža. Atėjo laikas pakalbinti kiekvieną lietuvišką šeimą, išsiuntinėti joms kvietimus bei iliustruotą informaciją apie mokyklos darbą, programą, naudą, mokytojus ir t.t. Gyvename laisvės kraštuose, kur įsakymais operuoja tik tai teisminės įstaigos, policija ir pan. Šiapus gyvenime viskas organizuojama laisvo apsisprendimo metodais. Dėlto ir lietuviško švietimo srityje nieko nepadės įsakinėjimai, graudėnimai, jei mokyklos vadovybė nepajėgs gerai sutvarkyti mokyklos ir įtikinti šeimas jų būtinumu. Svarbiausia — laimėti tėvų palankumą mokyklai. Jei vaikai neina lietuviškon mokyklon, atsakingi yra tėvai, o ne vaikai. Nelaukime, kad vaikai patys pradėtų veržtis į mokyklas. Tai ne teatras Rimtam darbui reikia rimto pasiruošimo. Pr. G.

Po šio labai svarbaus Kanados savaitraščio „Tėviškos Žiburiai“ redaktoriaus straipsnio reikia klausti — O kaip su tais bėgliais yra Brazilijoje, ir ypač S. Paulyje? Po 11 metų darbo čia, mano yra tokia patirtis: jokiame kitame krašte neteko matyti tokio masinio pasitraukimo iš lietuviškojo gyvenimo, kaip S. Paulyje. Bėga iš lietuviškų pamaldų, iš koncertų-parengimų, bėga nuo lietuviškos dainos ir vadinimų, bėga nuo lietuviškos mokyklos! Juk iš bene 20 tūkstančių lietuvių S. Paulyje tikrai galėtų būt apie 200 mokinių, kai jų nėra nė 30. Kaipgi jų bus, kai patys tėvai sako: „O kam čia lietuvių kalba reikalinga?“ Labai liūdnieka! Jei netiesa parašiau, malonėkit įrodyti kitais faktais. J.K.

Lietuvių kalba ir lietuvių drama Illinojaus universitete

Illinois universitete, Chicago Circle, šį rudenį vėl bus dėstomi lietuvių kalbos kursai — 101 ir 104, o taip pat lietuvių drama — 223. Dėsto prof. J. Reklaitienė. Visi studentai kviečiami užsiregistruoti.

Judam, krutam

JAV Lietuvių jaunimo sąjungos valdyba: Vytas Maciūnas — pirmininkas, 247 E. Albanus Str., Philadelphia, PA 19111, telef. 215 - 324 - 2947. Jonas Vainius — vicepirmininkas organizaciniams reikalams, Algis Norvila — vicepirmininkas kultūriniais reikalams, Antanas Dambriūnas — vicepirmininkas visuomeniniams reikalams, Gintaras Buivys — vice - pirmininkas, Kazimieras Romanauskas — renginių vadovas, Marytė Dambriūnaitė — informacijos vadovė, Ramunė Buivytė — narė kultūriniais reikalams, Rusnė Vaitkutė — narė visuomeniniams reikalams, Isabelė Laučkaitė ir Romas Sakadolskis — nariai organizaciniams reikalams, Arūnas Vasys — išdavininkas, Joana Vaičiulaitytė — sekretorė.

Britanija

LIETUVIŲ SODYBOJE tradicinis saskrydis šiemet įvyko gegužės 25-26 d. d. Pamaldas po atviru dangumi laikė kun. J. Sakevičius, MIC, o apaštališkus laiškus skaitė dr. A. Stepanas, Britanijoje mokslines žinias gilinantis Australijos lietuvis. Per dvi dienas buvo surengti smagūs šokiai su gaivinančiais bufetais, B. Snabaitienės rūgštinių sriuba bei kitais lietuviškais patiekalais. V. Jurienės ir F. Senkuvienės paruošta 20 jaunuolių grupė pašoko tautinių šokių. Vyrai išbandė jėgas virvės traukime ir inklinio varžybose su jaunimu.

LONDONE LANKĖSI pernai iš "Žalgirio" laivo Kiel uoste pabėgęs jaunas jūrininkas Eugenijus Miežlajskis, šiuo metu gyvenantis V. Vokietijoje, bet norintis atvykti Kanadon ir čia įsijungti į lietuvių jaunimo veiklą. Jo teigimu, Lietuvos jaunimas stengiasi išsaugoti lietuvių kalbą, kultūrą ir tradicijas. E. Miežlajskis nusiskundė, kad emigracijos reikalais kreipėsi į "Amerikos Balsą" lietuviškąjį skyrių, bet negavo jokio atsakymo.

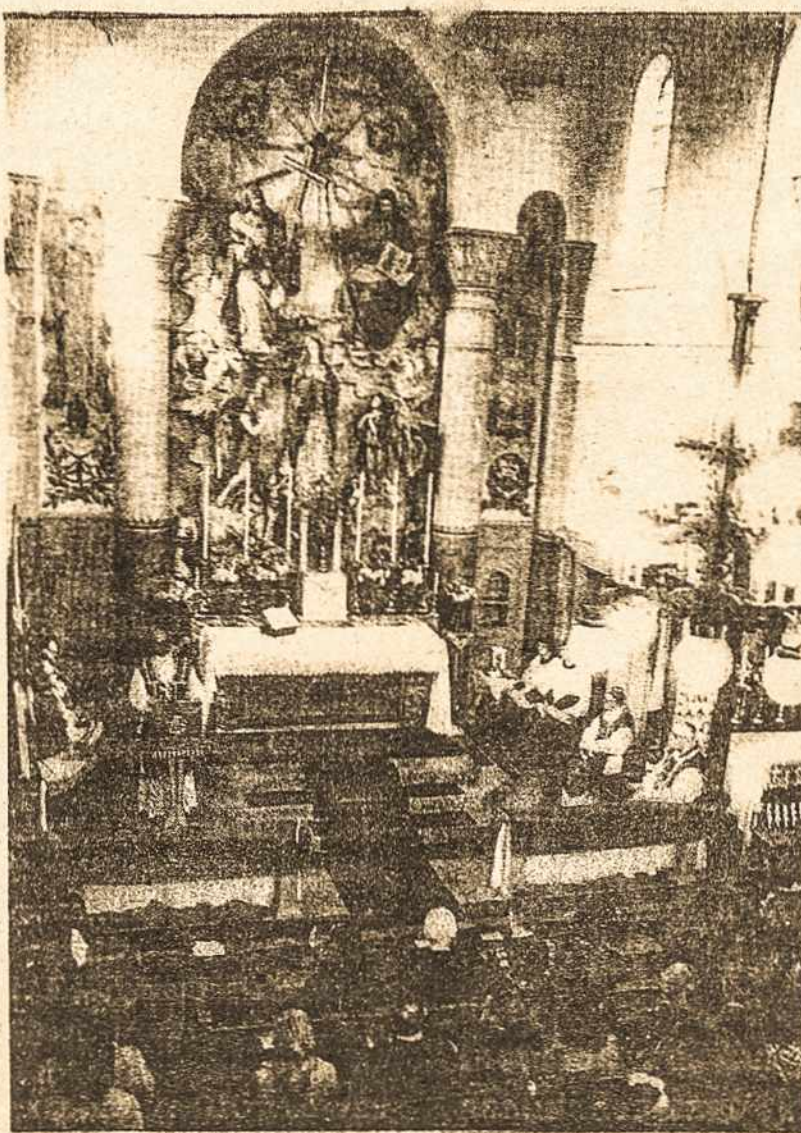
DAIL. NIJOLĖS PALUBINSKIENĖS grafikos darbų ir S. Ellioto audinių paroda liepos 3-6 d.d. įvyko Cleveland Heights, Cain Park teatro galerijoje. Ji taipgi dalyvauja visą vasarą truksiančioje Klevelando grafikų grupinėje parodoje, kuri atidaryta Nova galerijoje, Klevelando miesto centre.

SYDNEJAUS MENO GALERIJOJE sėkmingą parodą turėjo melburnietis skulptorius Vincas Jomantas. Jis yra susilaukęs ne tik lietuvių, bet ir Australijos žymiųjų meno kritikų plataus pripažinimo. 1961 m. V. Jomantas atstovavo Australijai tarptautinėje skulptūros parodoje Paryžiuje. V. Jomantas, gimęs 1922 m. dėsto dailę Melburno karališkajame technologijos institute

AMERIKIECIO KOMPOZ. J. BAVICCHI "Sonatą nr 4" išleido "Oxford University Press" leidykla Niu Jorke. Šiam savo kūrinui J. Bavicchi panaudojo melodijas lietuvių liaudies dainų — "Oi tu berneli", "Tutu, kas būtų", "Tėvelį čestavojo", "Oi tu sakal", "Šiuravo rasa", "Trinku trinku tilteliai", "Tu lapute", "Žalia girelė" ir "Mergelė mano". Dainų pavadinimai atspausdinti lietuviškai. Sonata yra dedikuota ją pirmą kartą Niu Jorko Carnegie Hall atlikusiam smuikininkui Izidoriui Vasyliūnui.

BIOCHEMIKŲ IR BIOFIZIKŲ SUVAZIAVIME Minneapolyje, Minn., pranešimus skaitė trys lietuviai — dr. Austė Vygantienė, dr. Vitas E. Užgiris ir dr. Egidijus Užgiris.

PREL. JONO KUČINGIO vadovaujama Los Angeles šv. Kazimiero parapija surengė XXI Lietuvių Dieną, pradėtą iškilmingomis koncelebracinėmis vysk. V. Brizgio, kun. B. Markaičio ir kun. Palubinsko pamaldomis, giedant kompoz. Br. Budriūno vadovaujamam chorui. Po to parapijos mokyklos patalpose buvo atidaryta saviveiklinė vietinių menininkų paroda ir Marshall mokyklos auditorijoje surengtas koncertas, kuriame dalyvavo solistai Janina Čekauskienė, Kazys Yakutis ir pianistė Raimonda Apeikytė. Šaulių centro valdyba prel. J. Kučingį apdovanojo Šaulių Žvaigždės ordinu, kurį jam prisegė Lietuvos garbės konsulas dr. J. Bielskis.

Lietuvių šv. Kazimiero parapijos bažnyčios vidus Londone, Anglijoje, minint jos 60 metų sukaktį. Vaizdas sukaktuvinių pamaldų metu.

LAISVAME PASAULYJE

LENKIJOJE

— Rašyt. Adomo Mickevičiaus anūkė iš jo jauniausio sūnaus — Žermena Mickevičiūtė — Kšižak mirė 1972 metais. Pagal jos valią poeto palikūnys Luiza Mickevič ir jos žentas Kšižakas perdavė Varšuvos literatūros muziejui asmeninį archyvą ir kai kuriuos išsaugotus poeto daiktus: albumą, dėžutę brangenybėms laikyti, futliarą, 300 nuotraukų, daugybę laiškų ir dokumentų surinktų poeto asmens sekretoriaus A. Levio. Kai kurie dokumentai A. Mickevičiaus biografams ir literatūros tyrinėtojams nebuvo žinomi. Buvo perduoti ir poeto sūnaus Vladislavo (miręs 1938 m.) laiškai, dokumentinė medžiaga. Buvo ir retų autografuotų knygų, kurias savo laiku poetui dedikavo jo amžininkai.

— Varšuvoje, Mozūrijos kultūros dr-jos meno galerijoje, buvo suruošta dailininko Kazio Švainausko meno darbų paroda, penkioliktoji iš eilės. Šiuo kartu mūsų tautietis eksponavo savo grafikos darbus, kurių tema Varšuvos miestas. K. Švainauskas yra gimęs 1916 m. Panevėžio apskrityje. 1936-1939 m. studijavo Meno mokykloje Kaune, vėliau Dailės institute Vilniuje. Pokario metais persikėlė į Lenkiją, kur baigė Krokuvos dailės akademiją.

PASAULINĖS ANTIKOMUNISTINĖS SAJUNGOS konferencijoje Taipe mieste, laisvosios Kinijos Taivano saloje, dalyvavo ALTos pirm. dr. K. Bobelis, oficialioje JAV delegacijoje atstovavęs šio krašto ateiviams iš komunistų pavergtų valstybių. Grižęs surengė spaudos konferenciją Čikagoje. Antikomunistinės kovos problemas konferencijoje nušvietė jaunimo ir politinis simpoziumai, iš komunistinės Kinijos pabėgusių intelektualų pranešimai. Liepos 18 buvo paskelbta pasauline Laisvės Diena, kurios metu teko tarti žodį ir dr. K. Bobeliui. Jis pabrėžė, kad Rytų ir Vidurio Europoje sovietai yra pavergę daugiau kaip 100 milijonų žmonių. Sovietinis komunizmas šiandien viešpatuoja Baltijos kraštuose, Vengrijoje, Čekoslovakijoje bei kitose Europos valstybėse, o komunistinės Kinijos kariuomenė yra okupavusi Tibetą. Dr. K. Bobelis įspėjo konferencijos dalyvius, kad nei su Sovietų Sąjunga, nei su komunistine Kinija nepatartina sudaryti sutarčių, nes šie kraštai jų nesilaiko. Dr. K. Bobelio minčių santrauką ir jo nuotrauką liepos 19 d. paskelbė Taipe mieste anglų kalba leidžiamas dienraštis "China Post" bei kinietiški vietiniai laikraščiai. Spaudos konferencijoje dr. K. Bobelis taipgi pranešė, kad ALTA įsijungia į Pasaulinę Antikomunistinę Sąjungą. Šis pranešimas kaikiurių dalyvių buvo sutiktas skeptiškai. Jų nuomone, pirmiausia reikėtų susipažinti su tos pasaulinės organizacijos apimtimi, jos laikysena ne tik Sovietų Sąjungos, bet ir komunistinės Kinijos atžvilgiu, išsiaiškinti lietuvių politiką šiuo reikalu.

JAV SENATO užsienio reikalų komitetas nubalsavo paskirti prašomą sumą "Liberty" radijo lietuviškoms laidoms. Nei latvių, nei estų laidos nebuvo suminėtos. Lietuvių kalbos įvedimą į šio radijo programas labiausiai rėmė sen. Ch. Percy, o jam labiausiai priešinosi komiteto pirm. sen. W. Fullbright. Galutinį sprendimą dabar turės padaryti lėšų skirstymo komitetas, vadovaujamas pirm. sen. John Pastore, demokrato iš Rhode Island. Senatoriaus Ch. Percy įstaiga pataria lietuviams, ypač iš R. Island, rašyti laiškus senatoriui J. Pastore, prašančius neatmesti užsienio reikalų komiteto nutarimo.

DAIL. MARIJA BARAS dalyvavo Londono Ealing Town Hall surengtoje šios savivaldybės metinėje XXI parodoje. Britanijoje gyvenanti ir kurianti dailinikė buvo išstačiusi du portretinius paveikslus, kurie abu jai laimėjo premijas. Portretų skyriuje I premija buvo įvertintas paveikslas "Mary". Labai augšto įvertinimo susilaukė ir jos "Adomas su Jieva".

JAV 200 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMU 1976 m. rūpinasi speciali komisija sostinėje Vašingtone. JAV LB visuomeninių reikalų taryba, atstovaujama A. Mačiulaitytės-Zerr ir J. Česonio, išsikovojo, kad šia proga nebūtų užmiršti ir šio krašto lietuviai. Komisija jau pakvietė dr. A. Kučą parašyti JAV lietuvių istoriją, kuri bus išleista komisijos lėšomis ir liks jos nuosavybe.

LAIKAS IR PASIGIRTI

Jeigu patys nedrįstame prisipažinti, kad mėgstame būti giriami ir pagerbiami tai nors apie kitus kalbame, jog jie nori būti iškelti, išgiriami, pagerbiami. Ateina laikas lietuvių visuomenei Brazilijoje pačiai save atžymėti ir girtis. Galime būti tikri, kad kiti tuo nesirūpins.

Brazilijos paštas išleido šiais metais penkis pašto ženklus, skirtus imigrantams pagerbti: Brazilijos rasės (indėnai, afrikiečiai, europiečiai), Imigrantų srovės (su pagrindiniu kelių žemėlapiu), Japonų imigracija, Italų imigracija (100 metų sekančiais metais), Vokiečių imigracija (150 metų šiomet). Jei dabartinis šio krašto prezidentas ir nebūtų vokiečių kilmės, vis vien, ypatingai pietuose, vokiečių imigracija būtų buvusi taip plačiai paminėta, švęsta. Išstisus mėnesius spaudoje rašyta, vokiečių kilmės

istorikai ruošė imigracijos apžvalgą, surašinėjo teigiamybes, kurias ši imigrantų srovė įnešė Brazilijai.

Lietuvoje gimęs ir Lietuvos valdžios Gedimino ordinu apdovanojamas Arnoldas Felmanas savo naujoje knygoje „Sua Excelência... meio-cidadão“, cituoja sakinį „Rašyti imigrantų istoriją Brazilijoje yra rašyti Brazilijos istoriją“.

Vienas šios didingos istorijos lapas dar neparašytas, o jį reikia užpildyti per pusantrų metų: 1976 metais švęsime lietuvių didžiosios imigracijos Brazilijon penkiasdešimtmetį. Ir kas tą sukaktį švęs? Ar tik tai jaunimas, Lietuvoje gimusių vaikaičiai, pradėdami metus trečiuoju Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresu 1976 metų sausio mėnesį?

Mūsų Lietuvos skiltyse jau buvo rašyta apie sumanymą statyti Aparecidoje lietuvišką kryžiu, kaip Kanados lietuviai pastatė prieš keliolika metų Midlando šventovėje

Jaunimas kalba, kad reikėtų Lietuvos vardu pavadintos aikštės São Paule, kiti užsiminė ir paminklą, pavyzdžiui, M.K. Ciurlionio, žymaus dailininko ir muziko. Juk ukrainiečiai Porto Alegre ir Curitiba turi „Praça Ucrânia“ su savo didžio poeto statula ar biustu.

Kol dar gyvi liudininkai, būtų lengviau mūsų imigracijos istoriją parašyti. Bet kada mūsų istorijos rašytojai užbaigs paruošti Brazilijos lietuvių istoriją, kurios ligi šiol daugiausia randama tik K. Jūro knygoje „Tėvynės vaidila“ apie kun. B. Sugintą? 1940 metų Brazilijos lietuvių kalendorius paskelbė, kad viena tokia istorija jau esanti paruošta spaudai. Bet ji ir 1974 metais dar nepasirodė. Laiks nuo laiko tenka išgirsti apie ruošiamus rankraščius ir medžiagą. Bet ir to kruopštaus darbo vaisių dar nėra, o 1976 metai artėja. Atvyks daugelio kraštų lietuviai su jaunimu Brazilijos lietuvių imigracijos sukakties pagerbti, o ka-

mes jiems parodysime?

Vokiečiai suruošė ne tik tautinių šokių šventes ir balius bet nepaprastai idomias parodas N. va Hamburgo ir kitur. Fotografijos, senoviniai dokumentai, darbo įrankiai ir kiti daiktai vaizdžiai ir idomiai atpasakojo tos imigracijos kelią nuo 1824 metų. Kas surinks tokią medžiagą apie lietuvius, ne tik iš 1926-29 metų ar pokarinės 1947-8 imigracijos, bet ir apie lietuvius atvykusius per Japoniją iš Sibiro po 1863 metų sukilimo, ir gal net ankstyvesnius lietuvius Brazilijos gyventojus?

Lietuvių organizacijos, pasidalinusios darbais, galėtų visa tai laiku ir tinkamai padaryti, arba lietuvių visuomenė turės tylėti, kai koks nors savanoris ar entuziastų būrelis visus šiuos darbus atliks „ne taip gerai, kaip mes būtume padarę,“ ar ne taip gerai kaip tie, kurie daug metų žada ir nieko neištes. **AS**

SIMO KUDIRKOS LAISVĖ

Labai apsidžiaugė mūsų kolonija, patyrusi, jog Simas Kudirka jau esąs paleistas iš sunkiųjų darbų kalėjimo laisvėn. Tai yra didelis laimėjimas. Laimėjimas pirmiausiai paties Kudirkos, pasakui pavergtosios Lietuvos ir pagaliau viso pasaulio laisvųjų lietuvių. Simo laisvė nenukrito kaip maną iš dangaus. Ji yra organizuoto darbo vaisius. Žvilgtelėkim, kaip tai dėjosi.

Kudirkos išdavimo audra

Vos tik pasiekė žinia Bostono lietuvius, kad iš sovietinio žvejų laivo išsokęs lietuvis jūrininkas radijistas buvo prievarta atiduotas rusams, tuojau buvo užaliarmuotos atitinkamos Federalinės valdžios įstaigos Bostone ir Washingtone. Pasipylė protestai, laišakai prezidentui, senato nariams, Kongreso atstovams, išėjo demonstrantai į gatves. Amerikos Kongresas (t.y. seimas, Rd.) atliko kruopščius tardymus. Pasienio sargybos atsakomieji pareigūnai buvo atleisti iš tarnybos.

Beveik tuo pačiu metu Sovietijoje Simas Kudirka buvo teisiamas ir pasmerktas kalėjimui.

Iš naujo prasidėjo protesto demonstracijos prieš rusus, reikalavimai JAV valdžiai gelbėti Kudirką.

Dėmesingo palankumo parodė JAV Kongresas, o jau ypatingai stengėsi padėti Čikagos atstovas kongrese p. Robert P. Hanrahan. Jis kartkartėmis lankėsi pas Sovietų ambasadorių Vašingtone, mėgino gauti vizą aplankyti Kudirką kalėjime, bet Kremlius jo neįsileido.

Specialus komitetas

Iš kitos pusės susikūrė specialus ko-

mitetas Naujorke Simui Kudirkai gelbėti. Jo pastangomis surasti dokumentai, kurie parodė, jog Kudirkos motina gimusi Brocktone, Massachusetts, J.A.V. Jai tuojau išrūpintas Amerikos pasas.

Sekantis žingsnis buvo išgauti ir Simui, jos sūnui, Amerikos pilietybės pripažinimą. Rugpiūčio viduryje JAV imigracijos ir Naturalizacijos įstaiga paskelbė Simą Kudirką Amerikos piliečiu. Šitai davė realios vilties išimti Simą iš Kalėjimo, ir tai buvo laimėta.

Paskutinis žingsnis

Liko dar vienas ir paskutinis žingsnis žengti — padėti Simui Kudirkai atkelti į savo motinos gimtąjį kraštą, į kurio jurisdikciją buvo taip nelaimingai koją įkėlęs prieš trejetą metų. Galima dabar tikėtis, jog šis paskutinis žingsnis bus lengvesnis.

Kas išgelbėjo Kudirką?

Jį išgelbėjo mūsų pačių organizuotas, ištvermingas darbas ir JA Valstybių tiesioginė pagalba. Tai rodo:

1. Kad yra galima paveikti ir Sovietų Sąjungą.
2. Kad organizuotas ir vieningas darbas yra didelis veiksnys-jėga,
3. kad savo tikslams turime turėti draugų ir juos įtikinti mūsų siekimų rimtumu ir svarbumu, ir
4. kad nepasisekimui ištikus nereikia nuleisti rankų.

Tebūna šis laimėjimas nauju paskatimu visiems dalyvauti lietuviškuose darbuose.

A.J. Vasaitis

IDOMUS GRAUDUS LAIŠKAS

IŠ LIETUVOS

Šiomis dienomis gautas laiškas iš Lietuvos. Duodame svarbesnes jo vietas.

„Labai norėčiau Tave pamatyti, tačiau mažai vilties. Netikiu, kad mane išleistų. Mat tuos kurie buvo „rojuje“ niekur neleidžia. Juos laiko pačiais blogiausiais žmonėmis, nors jie yra patys geriausi, sąžiningiausi, ir darbščiausi žmonės. Tik tokie žmonės veža visą darbo vežimą. Nežiūrint to, juos plaka botagu ir laiko blogiausiais. Pas mus sąžiningas ir darbus žmogus — niekai, o tinginiai ir kurie moka malti liežuviu, melagiai, tie aukštumoje ir privileijuoti.“

Jei mane išleistų nors mėnesiui, to man užtektų nors pamatyti Tave. Ilgiau būti negalėčiau, nes negaučiau atostogų daugiau.

Buvau pas k. Liną. Perdaviau Tavo linkėjimus. Labai dėliaugėsi. Tačiau jo sveikata labai silpna. Per Velykas ilgai ir sunkiai sirgo. O dabar vos gali mišias laikyti, tarnautojų prilaikomas. Patarnautojai nuveda jį ir į klausyklą ir prie altoriaus. Žiūrint į jį man ašaros riedėjo, kaip jis vargšas iš paskutiniųjų stengiasi patarnauti savo parapiečiams, kurių nedaug besusirenka. Bažnytelė stovi vieniša miške. Kadaisė buvo bažnytkaimis, o dabar visų apylinkių kaimų sodybas iškėlė, tai ir liko vieniša. Jei jis mirs, nebus kam tos bažnytelės aptar-

NUOŠIRDUS LIETUVIŲ DRAUGAS

J.A.V. Kongreso atstovas Robert P. Hanrahan visa širdimi veikia padėti Simui Kudirkai su žmona ir jo motinai atvykti į Ameriką.

Jam priklauso visų viso pasaulio lietuvių pagalba ir dėkingumas.

BE MALDOS, BE ATGAILOS, NEIŠGELBĖSIM LIETUVOS. AR MELDIESI UŽ LIETUVOS LAISVĖ? KAIP DAŽNAI? AR DALYVAUJI, UŽ JĄ MIŠIŲ AUKOJE? AR DAŽNAI?

Dail. V. Stančikaitės iliustracija

IŠLIKIMO MANIFESTAS

Tremtis

Mus budeliai tremia į žudantį kraštą.
Vagono kaitroj miršta mūsų vaikai.
Mes dūstam! Vandens! Kūno pajėgos mažta!
Mes ešam išsekę gyvi palaikai!

Priegiesmis

Kankinio vaizdas spindės ateity —
Gyvas mirty, nemarus pražūty!
Aukų nepaslėps po bevardžiais kapais —
Jų aimanos aidi galingais varpais!

Už ką?

Už ką? Ar už tai, kad mylėjom tėvyne,
Alsavusią gėriu, daina ir taika,
Mums skirta vargų ir kančių sutartinė?
Pasauli, išgirsk mūsų šauksmą — Už ką?

Priegiesmis

Kankinio vaizdas spindės ateity —
Gyvas mirty, nemarus pražūty!
Aukų nepaslėps po bevardžiais kapais —
Jų aimanos aidi galingais varpais!

Ryžto!

Vorkutų žaizdre išlikimui apginti
Giedokime laisvę raudoj ir skausme —
Aukštyn, lyg trispalves, ir širdį, ir mintį —
Tepergali apmaudą ryžto giesmė!

Priegiesmis

Kankinio vaizdas spindės ateity —
Gyvas mirty, nemarus pražūty!
Aukų nepaslėps po bevardžiais kapais —
Jų aimanos aidi galingais varpais!

Tėvynei

Tėvyne! Mums tavo dangus tebešviečia
Svajonėmis žėrinčia laimės spalva,
O laisvės kovų gaudesys dvasią liečia —
Tremty nepalinks smurto siaubui galva!

Priegiesmis

Kankinio vaizdas spindės ateity —
Gyvas mirty, nemarus pražūty!
Aukų nepaslėps po bevardžiais kapais —
Jų aimanos aidi galingais varpais!

Laisviesiems

Visiems, kas išliks, kas išvengs pražuvimo.
Te mūsų retežiai pavirsta sparnais,
Vis nešančiai ateičiai žodį Likimo,
Kad turim gyventi laisvi amžinai!...

Priegiesmis

Kankinio vaizdas spindės ateity —
Gyvas mirty, nemarus pražūty!
Aukų nepaslėps po bevardžiais kapais —
Jų aimanos aidi galingais varpais!

JURGIS GIAUDA

TIESA IR GYVENIMAS

KAIP YRA SU TA PONIA EVOLUCIJA IR TIKĖJIMU Į DIEVĄ

Nepripažįstantieji Dievo ir jo vieton statantieji evoliuciją-išsivystymą užmiršta vieną pagrindinį dalyką, būtent, jog nėra nė vieno fakto, nė vienos hipotezės, galinčios išaiškinti, kaip užgimė gyvybė ir kaip prasidėjo natūralioji evoliucija.

Norom nenorom privalome sutikti, arba kad mes apie tą problemą nieko neišmanome, išskiriant mažą skaičių mechanizmų, arba jog turėjo kas nors iš šalies įsikišti (transcendentinė intervencija.) Ir tą iš šalies įsikišusį padėt gyvybei gimti ir evoliucijai prasidėti, net mokslininkai galėtų vadinti Dievu,

ar anti-atsitiktinumu. Tai nėra aklas tikėjimas. Tai yra nenuginčijamas mokslo žodis. Ne tikintieji Dievą, o įsitikinęs materialistas rodo savo tvirtą, nors ir neigiamą tikėjimą, kai jis, užsispyręs, be jokių mokslinių įrodymų tiki, jog kada nors bus galima visiškai išaiškinti ir gyvybės ir natūraliosios evoliucijos-išsivystymo pradžią, ir žmogaus smegenis ir moralinių idėjų atsiradimą. Jis pamiršta, jog tam būtų reikalinga visiškai pertvarkyti-reformuoti moderniškiausius mokslus. Todėl materialisto įsitikinimas, jog gyvybė ir evoliucija pačios savaimė prasidėjo, remiasi ne mokslu, o grynai jausminėmis nuotakomis.

Šiandien, kaip ir šv. Pauliaus, ar šv. Jokūbo metu, tikėjimas į Dievą

susideda iš labai mažo. Gražiai tai nusakė krikščionis rašytojas Miguel de Unamuno: "Tikėti Dievą yra geisti, kad jis būtų-egzistuoti, ir dar daugiau — tai taip elgtis ir veikti, tartum jis tikrai būtų-egzistuoti."

Daugelis supratingų ir geros valios žmonių sakosi negali tikėti Dievu, kadangi negali Jo suprasti įsivaizduoti. Nuoširdžiam, mokslinio smalsumo turinčiam žmogui neturėtų būt reikalinga Dievą įsivaizduoti, kaip mokslininkui fizikui nereikia regėti elektroną. Bet koks stengimasis įsivaizduoti tiek elektroną, tiek Dievą, būtų labai grubus ar klaidinantis dalykas. Ir nors elektrono negalima medžiagiškai įsivaizduoti-perstatyti, bet jis savo efektais yra geriau žinomas

negu paprasto medžio pliauska. Jei būtų galima žmogui kiaurai suprasti Dievą, jis nebegalėtų jį tikėti, nes jam iškiltų aibė visokių abejonių...

Ne mūsų susikuriamas paveikslas įrodo Dievą. Jį rodo mūsų pastangos tą paveikslą susikurti.

Le Comte du Noüy,
The Human Destiny, 134-135 p.

JEI TAU ŠIRDĮ SKAUDA

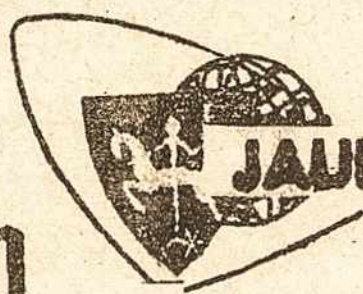
*Jei tau širdį skauda, o žmogau pasaulio,
Jeigu tu laimės šiais takais keliauji*

*Visada skubėki prie dangaus Marijos
Jos tikrojoj meilėj vėl širdis atgyja.
Eik suklypk ir guoskis Motinai Marijai,
Motinai Marijai, Motinai Marijai.*

*Jei visų apleistas žemėje keliauji,
Jei erskėčiai skaudūs tavo kelia kloja*

Visada skubėki... (tas pats)

Jaunysta AIDA

JAUNIMO KONGRESAS

PAUKŠČIO SPARNUS KAD TURĖČIAU

Vienas kitatautis norėjo lietuviams pasakyti, ką jis jaučia, susipažinęs su lietuvių tauta, jos kultūra ir istorija, sužinojęs, kad kraštas nelaisvėje. Galėjo skaityti ilgiausią paskaitą ar paruošti stambų straipsnį, bet parašė tik paprastą sakinį: "Mintis yra laisva kaip paukštis".

Manau, kad kai kurie, išgirde laisvę, surištą su paukščiu, prisimins Vinco Krėvės-Mickevičiaus "Dainą apie arą". Joje aukštų kalnų erelis blaškosi ir daužo savo sparnus į narvo kraštus, norėdamas būti visados laisvas, nepasiduodamas kaip žąsis, kuri tik ryja šeimininko duodamą maistą. Ir taip visados lieka tas paukščio simbolis - kuris laisvai skraido per erdves, ramiai plačiais sparnais plasnodamas, saulės tarp baltų debesų melsvo dangaus apšviestas. Ir mes sakome: "Paukščio sparnus kad turėčiau".

Mūsų dainose ir pasakose gegutė praneša liūdną žinią, greitasis sakalas atneša naujienų, broliai pavirsta juodvarniais, "burkuoja balandis po langą". Gražiosios gulbės ar taip mėgiami gandrai iš Lietuvos skrenda į tolimas šalis žiemai, o pavasarį sugrįžta, sugrįžta namo, kurdami savo šeimos metai po metų tame pačiame lizde. Laisvė ir jiems ir mums, žmonėms, brangi. Dailininkas M. K. Čiurlionis vaizduoja ir Vytį nejojančią ant žemės, bet skrajojantį (ir koks gražus jo paveikslas iš ciklo "Pasaka" - paukštis ir mažas vaikas su piene).

Todėl ir Lietuvoje, valdomoje svetimuju, lietuviai, kiek gali, leidžia savo mintims skrajoti ne tik savo širdyse, bet ir mene, literatūroje, poezijoje, dainose, mintyse - kiek tik jos pasiekia. Taip ir išeivijos lietuviai, ypač jaunieji, gali prisiminti tuos paukščius, skrendančius aukštai, aukštai, rodančius, kad žmogus siekia to, kas yra aukštai, dėl ko verta kovoti, viltis, svajoti, net, kai reikia, kentėti.

Antanas Saulaitis, SJ

URUGVAJUS

Rugsėjo 15 šaukiamas platus visuomenės susirinkimas Jaunimo kongreso reikalams aptarti.

P. L. BENDRUOMENĖ

Jaunimo kongreso reikalais Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyboje rūpinasi vicepirmininkas jaunimo reikalams Romas Kasparas. Nors valdybai tenka daug laiko skirti kitiems reikalams, kaip švietimui arba Australijos bei N. Zelandijos Lietuvos okupacijos pripažinimo skundams, Jaunimo kongreso ruošos darbai eina savo ruožtu.

PLB valdybos narė ir PL Jaunimo sąjungos Ryšių centro vedėja Jūratė Jasaitytė tikisi nuo 1975 vasario iki pat kongreso talkinti JK būstinei, atvykdama aštuoniems mėnesiams į São Paulį, palikdama savo darbą ir kitus reikalus.

RŪTELĖ EM SÃO JOSÉ

A Rūtelė e os escoteiros num total de 21 crianças participaram da Feira da Amizade nos dias 31 de agosto e 1º de Setembro em São José dos Campos.

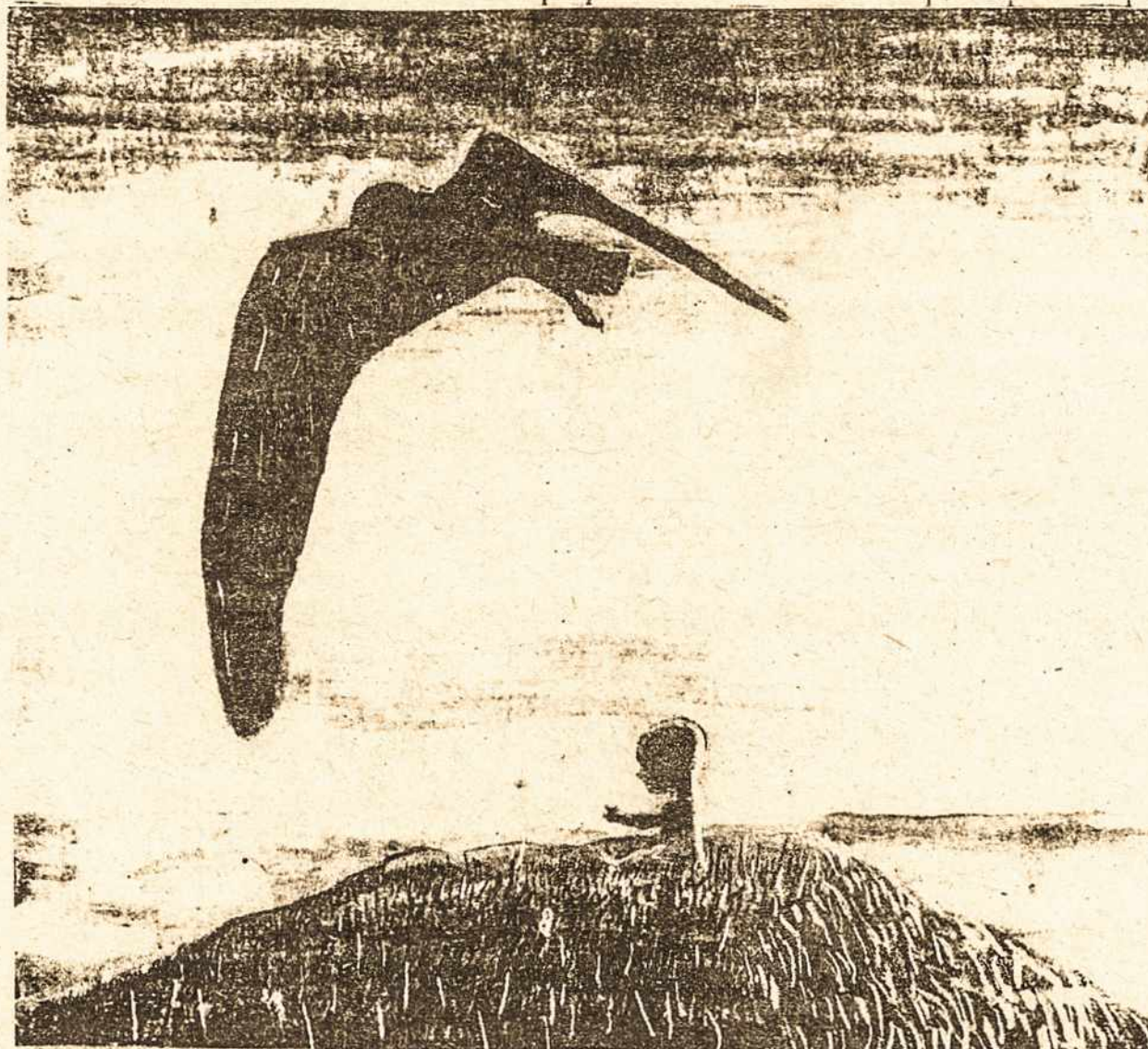
As apresentações das danças folclóricas foram no CTA (Centro Técnico da Aeronáutica) onde além de dançarem sob a orientação de Roberto Bilevičius explicaram também sobre o significado de cada dança.

As crianças ficaram hospedadas num lindo colégio onde todos foram bem re-

cebidos pelas Irmãs e pelo padre Claudio. Além das apresentações com as danças as crianças tiveram várias passeios pela cidade, pelo CTA, parque de diversões e participaram da missa no sábado à tarde cantando músicas em lituano.

A Rūtelė e os escoteiros agradecem ao Sr. Algimantas Saldys, ao Sr. e Sra. Banys e a Sra. Berbel pela colaboração no transporte das crianças e também por ajudar a manter a ordem.

Vytautas ir Eugenia Bacevičiai.

M.K. Čiurlionio paveikslas "Pasaka"

KURIAM NAUJĄ PASAULĮ

Didžiulė Beaumont skautų stovykla, esanti netoli Clevelando, š.m. liepos mėnesį nuo 13 iki 22, vienai savaitei priglaudė nedidelį būrelį lietuvių jaunimo, kurie susirinko čia nepoilsiauti, bet mokytis.

Į šią Šiaurės Amerikos lietuvių jaunimo lituanistinę savaitę suvažiavo 26 jaunuoliai - jaunuolės, kurių tarpe turėjome vieną net iš tolimos Brazilijos.

Liepos 13 d. vakare įvyko šios pirmą kartą vykstančios stovyklos atidarymas. Buvusi PLB valdybos vicepirmininkė jaunimo reikalams M. Lenkauskienė šia proga pasakė gražią i lituanistinę savaitę įvedamą kalbą, kuri mums tikrai suteikė rimtą ir darbingą nuotaiką. J. Kavaliūnas, PLB švietimo vicepirmininkas, taip pat nuoširdžiai pasveikino mus linkėdamas sekmingo darbo ir malonaus stovyklavimo. Stovyklos viršininkė Jūratė Jasaitytė su pažindinusi su stovyklos tvarka ir veikiančiom taisyklėmis paskelbė šiai savaitei ir skirtą šūkį: "Kur-

kime naują pasaulį". Per tą savaitę, žinoma, nesiekėm kokių nors pasaulio reformų ar pakeitimų, bet ieškojom būdų, kaip tapti veiklesniais lietuviais ir geresniais savo krašto bei gimtosios kalbos mylėtojais. Pagrindinė mintis šioje stovykloje buvo sukurti grynai lietuvišką aplinką. Tad iš pirmos dienos ir pasižadėjome nevartoti nė vieno žodžio anglų kalbos. Stovykloje buvo kalbama tik lietuviškai. Ši pažada mums pavyko išpildyti iki stovyklos uždarymo.

Gilinome žinias lietuvių kalbos ir literatūros, tačiau suradome laiko pramogai bei poilsiui, kur vakaro laiką aidėdavo lietuviškos dainos garsai.

Rimtą darbą pradėjome sekmadienį t.y. liepos 14 d., kada po pamaldų pradėjome pirmąsias pamokas.

Vidutiniškai kasdieną turėjome 6 pamokas, bet kartais su paskaitom atvykdamo lektoriai svečiai, tai net po 9 valandas reikėdavo namelyje išsėdėti. Nuolatiniai dėstytojai buvo šie:

Tėv. J. Vaišnys: pagrindinė gramatika ir sintaksė; St. Barzdukas: linksnių vartoseną bei žodynas; dr. R. Šilbajoris: Liet. literatūra; V. Kleiza: visuomenės mokslas; dr. T. Remeikis: Lietuvos istorija; dr. V. Stankus: Lietuvos dabartinė padėtis; A. Rukšėnas: žurnalistika ir dr. A. Idzelis: Lietuvos geografija.

Lektoriais svečiais buvo atvykę: estas dr. G. Kurman, latvis Nollendorfs ir iš Kent universiteto dr. J. Cadzow. Stovyklos mergaičių vadovė A. Zailskaitė stropiai ėjo pareigas. Berniukų vadovas buvo P. Alšėnas.

Savaitė prabėgo kaip viena diena. Kiekviena pamoka buvo įdomi. Kas valanda vis labiau atmintin ištrigdavo lietuvių kalbos ir literatūros žinios. Pilnai išgyventas grožis žavėjo mus ir paliko gilų išpūdį. Paskutinę dieną liūdnoka nuotaika apgubė mus, kai turėjome skirtis su savo mielais lektoriais ir draugais, tačiau visi išvykome iš stovyklos viena mintimi, kad kitais metais vėl susitikime ir gal ne vienai, o dviem savaitėm širdžiai maloniam darbui ir jaukiam bendravimui.

Į sekančią lituanistinę savaitę aš manau tikrai atvažiuosime vėl visi ir iš visur.

(Dirva) Ugnelė Stasaitė.

MŪSŲ LIETUVA Mūsų Mūsų Mūsų

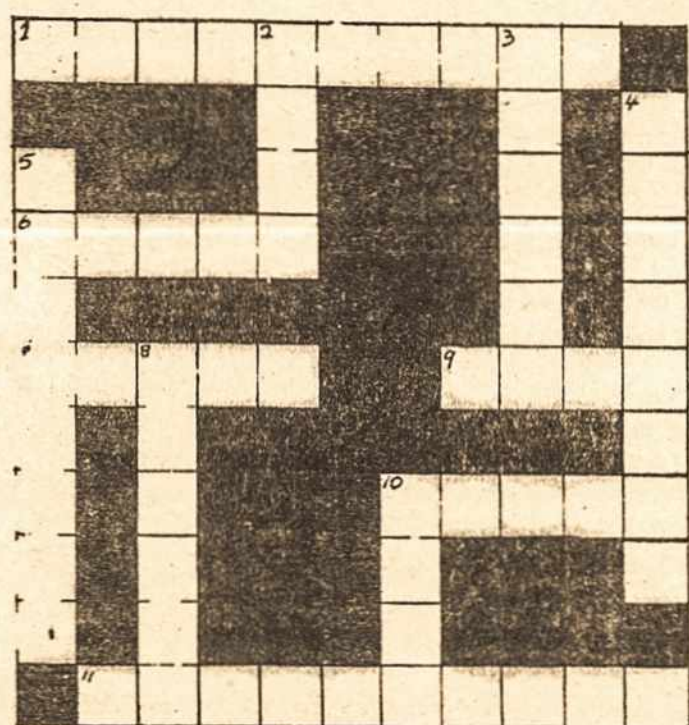
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

VIRŠ BRŪKSNELIŲ ĮRAŠYK PIEŠINIŲ PAVADINIMUS. IŠ TEN NURODYTAS RAIDES ĮRAŠYK Į VIRŠUTINIUS LANGELIUS KĄ SURADAI?

ATSAKYMAS (Žodžiai iš eilės) Kelio ženklai, Leilijė, gairė, rūtelė, ugnelė, kuprinė, švilpukas, mazgas, stovykla, (skauto) vyčio lazda. (Sudėjus nurodytas raides, gaunama:) Dievi, Tėvynei ir Artimui (Skautų ir skautių šūkis)

GALVOSŪKIS

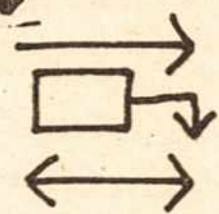
Nr 5

Gulsčiai: 1. Mokymo įstaiga. 6. Moters vardas. 7. Bala. 9. Užtenka. 10. Vartojama virtuvėje. 11. Paini patalpa.
Statmenai: 2. Rusijos upė. 3. Austinis diržas. 4. Medis. 5. Amatininkas. 8. Kojos dalis. 10. Rami.

GALVOSŪKIO NR. 5 ATSAKYMAI
Gulsčiai: 1. Seminarija. 6. Irena. 7. Pelė. 8. Gana. 9. Tarka. 10. Labirintas.
Statmenai: 2. Neva. 3. Juosta. 4. Kastanas. 5. Kirpėjas. 8. Letena. 10. Tyki (Tyli).

Pastaba. Rašant svetimus vardus ir vietovardžius, galvosūkiuose griežtai prisilaikoma tos pačios tvarkos, kaip Lietuvių Enciklopedijoje. Ten, be keletos jau išsijūti, Lietuvių vietovardžių (Berlynas, Londonas, Paryžius), visi kiti vardai ir vietovardžiai neįrašomi. Taip pat, rašoma Eden, Tito, Lenin, Glasgow (ne Edenas, Titas, Leninas, Glasgovas). Tokia pat tvarka rašoma ir situose galvosūkiuose.

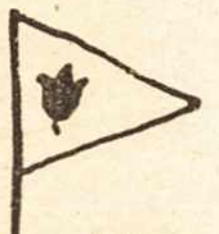
K _ _ L _ _ O
Ž _ _ E _ _ K _ _ A

PIRMO ŽODŽIO ANTRA RAIDĖ → 3
ANTRO ŽODŽIO TREČIA RAIDĖ → 11
ANTRO ŽODŽIO SEPTINTA RAIDĖ → 6

L _ _ L _ _ J _ _ L _ _ Ė

ANTRA RAIDĖ → 12
ŠEŠTA RAIDĖ → 8
KETVIRTA RAIDĖ → 20

G _ _ _ _ E _ _ L _ _ Ė

ANTRA RAIDĖ → 14
TREČIA RAIDĖ → 2

_ _ Ū _ _ E _ _ L _ _ Ė

PIRMA RAIDĖ → 15
TREČIA RAIDĖ → 7

_ _ _ _ E _ _ L _ _ Ė

TREČIA RAIDĖ → 19

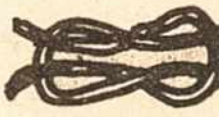
_ _ _ P _ _ R _ _ _ Ė

ANTRA RAIDĖ → 5
PENKTA RAIDĖ → 17

_ _ _ _ L _ _ _ K _ _ S

ANTRA RAIDĖ → 4
TREČIA RAIDĖ → 13

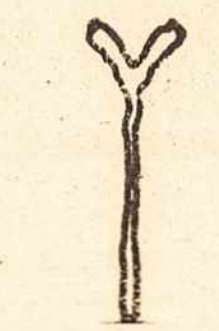
_ _ _ Ž _ _ G _ _ _

PIRMA RAIDĖ → 18

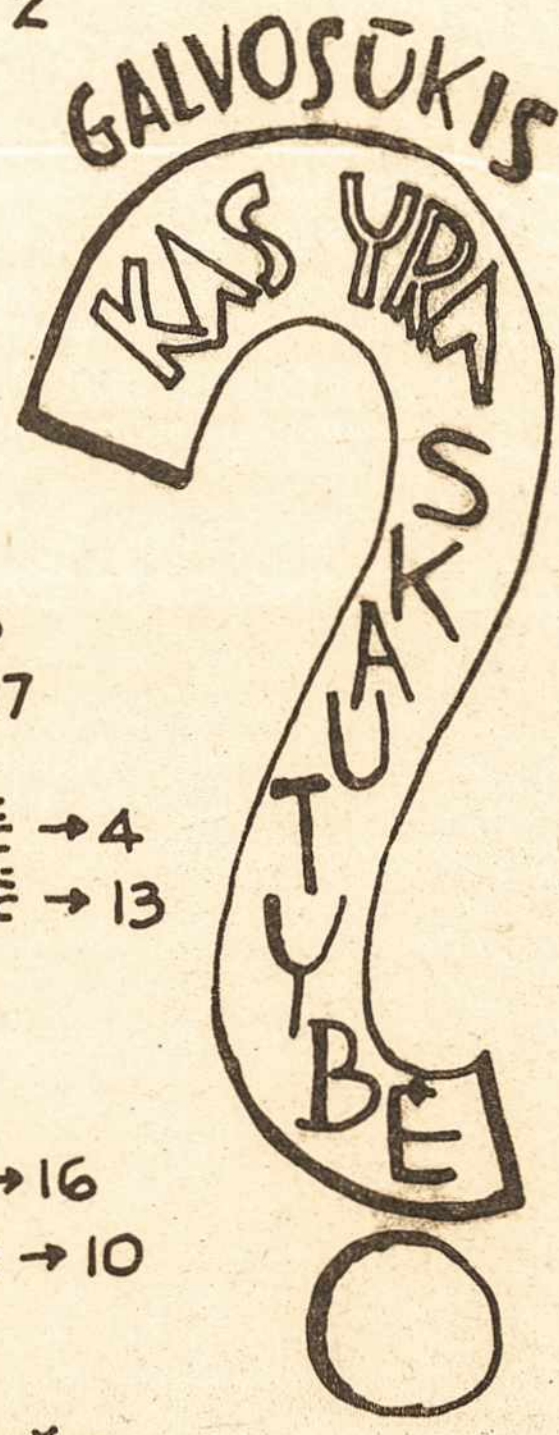
_ _ _ _ _ A _ _ _ _ _

ANTRA RAIDĖ → 16
PENKTA RAIDĖ → 10

_ _ Y _ _ Č _ _ I _ _ O
L _ _ _ Ž _ _ _

PIRMO ŽODŽIO PIRMA RAIDĖ → 9, ANTO ŽODŽIO KETVIRTA RAIDĖ → 1

"SKAUTŲ AIDAS"

IRUTĖ IR KĖSTUTIS

D. BASTYS

Literatūra ~ Dailė ~ Mokslas

LITERATŪROS ŠVENTĖ IR KONCERTAS KENNEBUNKPORTE

Liepos 28 Kennebunkporte, pranciškonų vienuolyno vasarvietėje, buvo literatūros šventė – Lietuvių Rašytojų Draugijos premijos įteikimas. Premija įteikta rašytojui Juozui Kralikauskui už jo romaną Tautvila.

Antroji šventės dalis pradėta skaitymu iš premijuoto romano: Pačiam laureatui paprašius, ištrauką su artistišku raiškumu ir vaizdingu paskaitė Stasys Santvaras.

Tolimesnė iškilnių dalis reko solistei Ginai Čapkauskienei.

Pradžioje buvo Haendelio trijų oratorijų ištraukos: Oh, kad I Jubal's lyre iš oratorijos Joshua, toliau – Oh sleep, why dost thou leave me – iš Semele ir Let the bright Seraphim – iš Samson. Oratorijų ištraukas dainavo iš originalo – angliškai.

Vokiškai dainavo ištrauką iš Mozarto operos Zaide – Ruhe sanft, mein holdes Leben.

Vasarotojam skyrė tris meilės dainas: Budriūno – Mano meilė, Gudauskienės – Meilės sapnas (daina be žodžių), Laumenskienės – Tyra meilė.

Toliau girdėjome: Budriūno – Dainos gimimas, dvi Gruodžio dainas – Agunėlės, Rugiagėlės ir Gaidelio – Poetas. Šią paskutinę dainininkė skyrė poetui Leonardui Andriekui.

Pabaigoje – ištraukos iš dviejų Verdi operų: Caro nome – iš Rigoletto ir Sempre libera – iš La Traviata.

Publika labai šiltai sutiko ir priėmė jos dainavimą. Daug kartų buvo kviečiama į sceną. Pabaigai bisui padainavo dainą apie paukštelį, kuris nori dainuoti Lietuvoje.

Solistei akomponavo Vytenis M. Vasyliūnas.

Koncertas praėjo pakiliai ir patraukliai. Solistė buvo labai puikioje formoje ir dainavo su įkvėpimu ir su nuotaika, kaip reta.

Antrąją dalį pravedė Paulius Jurkus. Sceną skoningai papuošė Beatričė Vasarė. Čia buvo išstatytas V. Kašubos Rūpintojėlis ir didelė lauko gėlių puokštė.

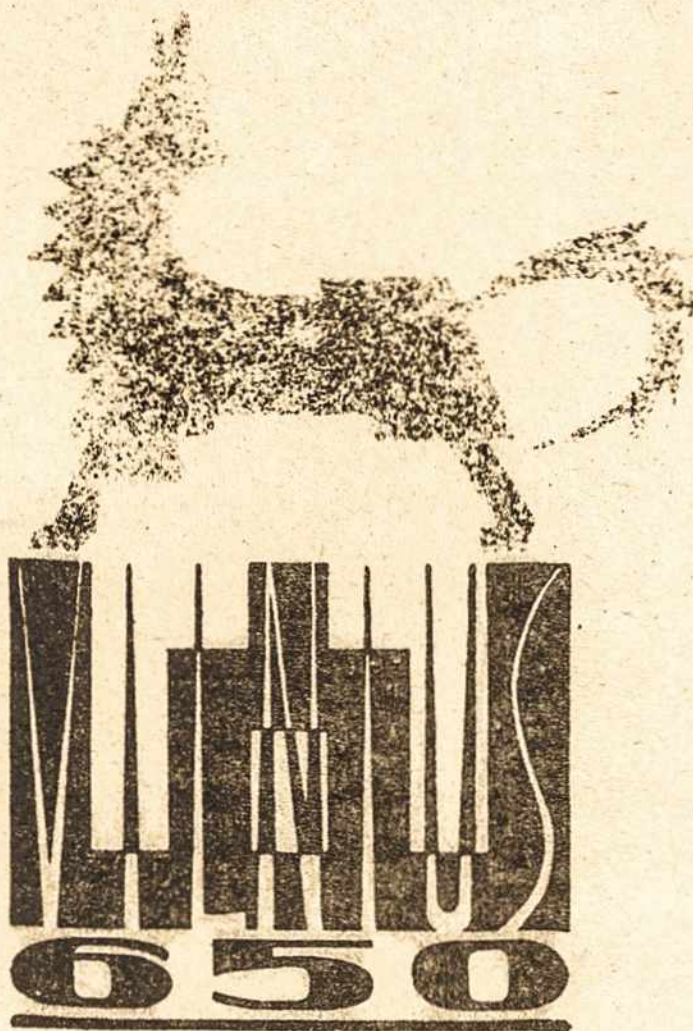
VILNIUS ISTORIJOS VINGIUOSE

Simas Suziedėlis

Vilnius pirmąjį kartą suminėtas Gedimino laiškuose 1323. Kas norėtų šia 650 sukaktimi atžymėti Vilniaus įkūrimą, atimtų jam didžią dalį praeities. Vilniaus miesto pradžia žymiai senesnė, ir jos neįmanoma susieti su kuria nors konkrečia data. Kai kurie rusų metraščiai užsimena Vilnių XI-XII amžiuje; esą jis buvęs įsteigtas iš Polocko kilusios kunigaikščių giminės. Tokią Vilniaus pradžią stipriai pabrėžia gandai, kurie apskritai rytinę Lietuvą (Aukštaitiją) laiko savo žeme. Tokios jų pasako neturi nė trupinėlio pagrindo. Anie rusų metraščiai yra XVI amžiaus. Apie senesnius laikus jie prirašė nebūtų dalykų, kaip ir to paties laiko slaviskai rašyti Lietuvos metraščiai, kuriuos raudama Geležinio Vilko legenda, kildinanti Vilnių iš Gedimino sapno.

Legendos kartais susikuria apie tikrą istorinį įvykį nudailintą ir sugyventą, o kartais būna grynos fantazijos kūrinys. Geležinio Vilko legenda yra tos pačios rūšies, kaip ir lietuvių romėniškos kilmės sakmė. Abi jos sukurtos XVI amžiaus lietuvių patriotų, besididžiavusių prieš lenkus savo tautos garbinga praeitimi. Romos vilkė, neva maitinusi to Amžinojo miesto kūrėjus dvynukus, bus pakišusi mintį ir Vilniaus pradžią pagražinti nepaprastu vilku, atžiai stūgavusiu Gediminui bemiegant miške po savo medžionės. Deja, jam nebuvo reikalo nei prasmės medžioti savo pilies kieme ir migdytis ant plikos žemės. Čia buvo jo rezidencija, jo valdoviškas karališkas miestas (*civitas nostra regia*), iš kur siuntė ne tik savo laiškus, bet kur taip pat tarėsi dėl tarkos su Livonijos atstovais (1323). Kitais metais (1324) iš Rygos atvykę į Vilnių popiežiaus pasiuntinių įgaliotiniai, aiškinęsi krikšto reikala, buvo priimti pilyje Gedimino ir jo patarėjų. Svečiai nakvindinosi pranciškonų namuose (*hospitium*) ir dalyvavo pamaldose jų bažnyčioje. Taigi ano metu, kada turėjęs vaidintis Geležinis Vilkas, Vilniaus kalvoje ir aplink ją buvo jau išsistatęs miestas, turėjęs dargi katalikų bažnytelę ir kelis vienuolius. Vilko legenda suvėlina miesto pradžią gera krūva metų.

Seniausi liudininkai buvusių Vilniaus apylinkės gyventojų yra tinaginiai dirbiniai, rasti Neris kran-

tuose; jie datuojami tarp 10 ir 8 tūkstančių metų prieš Kristų. Vėlesniame laikam, II ir I tūkstančiui, priskiriami dailiai glūdinti akmeniniai darbo ir kovos kirviai. Iš mūsų krikščioniškos eros V-VII amžiaus aptiktų radinių Gedimino kalno aikštelėje sprendžiama, kad jame turėjęs jau būti sustiprintas piliakalnis. Tie radiniai būdingi baltų (lietuvių, latvių) kultūrai, išplitusiai visoje rytinėje Lietuvoje. Paskutiniai kasinėjimai Gedimino kalne ir jo papėdėse atidengė stambias liekanas medinių pastatų iš XI-XIII amžių. Jie liudija, kad XIII-XIV amžių slenkstyje Vilnius jau buvęs nemažas medinis miestas, atsišliejęs į valdovo pilį. Neseniai (1964) Gedimino kalno vakariniame šone atkasta dalis mūrinio statinio. Šviesiai gelsvos plytos išdegtos ir sujungtos ankstyvajai gotikai būdingu baltišku arba vendiniu būdu. Imta spėlioti, jog čia galėjusi būti karaliaus Mindaugo statyta katedra. Tokiai prielaidai stinga pagrindo ano meto įvykiuose. Pirmajam Lietuvo vyskupui Kristijonui buvo duota žemių Žemaitijoje, tačiau jis daugiau laikėsi savo globėjų, Livonijos kalavijuočių ir Rygos vyskupo, negu Lietuvos, o Vokietijon išvyko negrįžtinai 1259. Mindaugą nužudžius (1263), sustojo ir krikštijimo veiksmai. Bet iškyla kitas klausimas: ar Vilnius dar Mindaugo laikais negalėjo būti Lietuvos sostinė?

Lietuva iš pradžių nebuvo viso krašto vardas, bet tikrai viena iš atskirų sričių, kurią aprėžė Neris, Merkys ir maždaug Nemuno vidupio vaga. Čia formavosi Lietuvos valstybės branduolys, prie kurio bu-

vo jungiamos aplinkinės žemės, valdomos savarankių kunigaikščių. Tokiu metu ne tik Lietuvoje, bet ir kituose kraštuose valdovai pastovesnių rezidencijų neturėjo. Kol Gediminas neapsiskardeno su savo laiškais iš Vilniaus, nieko nežinome, kur rezidavo jo pirmtakai. Nėra abejonės, kad jie rėmėsi sritinės Lietuvos pilimis, kur vyko kovos ir varžytinės dėl Lietuvos sosto nuo Mindaugo laikų. Septintais metais po Mindaugo nužudymo labiausia iškilęs Traidenis (1270-1282) savo pilį turėjo Kernavėje, nepertoliausiai nuo Vilniaus. Strijkovskio kronikoje rašoma, kad iš Kernavės į Trakus sostinę perkėles Gediminas. Nurodomi 1321 metai prieš pat Gedimino laišku siuntimą iš Vilniaus kelia abejonių ta žinia. Galima tačiau sutikti, kad Gediminas buvo Trakų kunigaikštis kaip rašo Vygando Marbugiečio kronika, bet tikrai tuo metu, kada valdė jo brolis Vytenis (1295-1316). Gediminas bus perėmęs savo brolio sostą ir politiką ne kur kitur, kaip Vilniuje, kur toliau derėjosi dėl krikšto ir vienuolių apaštalavimo Lietuvoje, kaip buvo jau daręs Vytenis, santykiavdamas su Rygos arkivyskupu. Vienaip ar kitaip, Vilnius nuo Vytenio ir Gedimino laikų susijo su visa Lietuvos istorija – didžia ir garbinga, skaudžia ir tragiška.

Politinis Vilniaus vaidmuo, aiškiai prasidėjęs su Gedimino dinastija trunka iki mūsų laikų. Kas ir kada norėjo valdyti Lietuvą, laisvą ar pavergtą, turėjo užimti Vilnių. Jis tapo tuo miestu, kurio valdymas sutapo su vyriausia valdžia krašte, išskyrus trumpą nepriklausomos Lietuvos laikotarpį (1920-39), kai didžioji Lietuvos dalis buvo valdoma iš laikinosios sostinės Kaune. Bet tas laikinumas tikrai labiau pabrėžė, kad kėsinimasis į Lietuvos laisvę ejo per Vilnių, ir jau nuo pirmojo sąjunginio ryšio su Lenkija, vadinamos Krevos unijos (1385). Jogailai tapus Lenkijos karalium, Vilniaus varžovu ėmė darytis Krokava ir vėliau Varšuva. Praėjo daugiau kaip 300 metų, kol rinktiniai Lietuvos ir Lenkijos valdovai įstiprino savo rezidenciją prie Vislos. Paskutiniai – du Augustai Saksai ir Stanislovas Poniatovskis – Vilniuje pasirodydavo tik ypatingais atvejais. Tačiau iki pat Lietuvos ir Lenkijos valstybės galo (1795) ir vėliau Vilnius nebuvo nustojęs savo pirmąsias reikšmes kaip politinis ir kultūrinis centras, ilgus amžius vadovavęs ne tik Lietuvai, bet ir visai Europai.

STEFANIJA RŪKIENĖ

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

(Gausi iš praeito Nr.)

Gubos stovi iki pusės pasinėjusios sniege suteikia pastogę ir maistą mažoms aukų pelytėms. Snieguoti su mažais kauburėliais laukai, atrodo, kaip pasakoje arba gražiame žiemą vaizduojančiame pavaikslėlyje.

Reikia pamiršti romantiką, nes nėra laiko dairytis stovinti Sibiro žiemos vartuose. Tuojau išgirsti raginimą „skarej“, o ir šaltis verčia gyviau judėti. Mano pakulinio maišo švaras menkai šildė. Tik visa laimė, kad turėjau iš namų atsivežusi vyrišką megztuką ir vyro šiltas viršutines kelnes. Niekada savo gyvenim jokiems rūbais taip nesidžiaugiau, kaip šiltais.

Po pietų jau pradėjo kulti. Aptvarkė pernykštę rigą, pataisė stogą, išsėmė iš vidaus sniegą, švariai iššlavė aslą ir parengė grūdams pilti. Paleido mašiną, kuri kaukdama ir drebdama pradėjo per savo nasrus spiaudyti šlapius šiaudus. Grūdai labai drėgni ir supilti krūvosna degs. Tačiau viskas nesvarbu. Reikia, kad įsakymas būtų įvykdytas, tuojau turi būti iškultas vasarojus ir grūdai pristatyti valstybės sandėliuosna. Kada bus tai atlikta, tai kolchozo vadovybė galės pasigirti, kad kuliame, skubame ir vasarojų jau baigiame sudoroti.

Aš labai norėjau patekti prie kūlimo darbų. Atrodė, kad čia šilčiau ir lengviau dirbti. Mašinos diržui nutrūkus ir darbui sustojus, rigoje galima rasti užuovėją. Bet nepaliko... Saviems visada geriau pataiko.

Traukėme iš sniego šlapius pėdus iki vėsaus vakaro. Tik jau gerai sutemus leido grįžti prie laužo vakarieniauti. Vos begalėjau paeiti ir šiaip taip pasiečiau laužą. Buvau labai alkana, pavargusi ir peršlapusi. Nuo sunkaus darbo skaudėjo visus raumenis, o kelių sąnarius labai gėlė, nes nuo drėgmės paastrėjo reumatinis uždegimas. Gydyimo jokio, mūsų gyvybė komunistams ir kolchozo vadovybei visai nerūpi. Nemielas jau darėsi šis pasaulis. Atrodė, kad kova už gyvybę jau baigiasi.

Darbininkai, suėję prie laužo, susėdo pailsėti, pasišildyti ir apdžiūti. Vakarienė dar buvo neišvirta.

Aš nuėjau prie didėles šiaudų krūvos, joje pasišlėpiau ir gaudžiai pravirkau. Dar niekada savo gyvenime taip gailiai nebuvau verkusi. Nesinorėjo gyventi ir būčiau labai dėkinga juodajai našlei giltinei, jei mane dabar pasiimtų. Toks baisus vargas, badas, toks žmogaus paniekinimas ir išnaudojimas, kad nėra žodžių jam išsakyti, o laisvi žmonės negalės to suprasti.

Po kiek laiko atėjo manęs ieškoti brigadininkas P. S. Barbašynas. Radęs mane verkiančią, nieko nepasakė ir surūgęs pasišalino.

Išsiverkusi atsipeikėjau ir pajutau, kad esu labai peršalusi. Kojos buvo peršlapusios ir karninės vyžos vos ant jų laikėsi. Su purvniausia švarko rankove apsišluosčiau kruvinas ašaras ir nuėjau į kulistaną. Ten nusiviau jau baigiančias plyšti vyžas, užsilipau ant narų ir nusigražusi į sieną atsiguiliau. Aš vis stengdavausi ant narų susitasti kampa, kad tik iš vienos pusės turėčiau kaimyną.

Visi jau buvo po vakarienės. Niekas man nepasiūlė sriubos, ir aš nėjau ieškoti virėjos. Buvau perkarusi, kaip alkanas bastūnas šunelis, bet valgyti nesinorėjo. Kančia žmogui viską nustelbia.

Vieni jau miegojo ir knarkė, paaugliai, susisukę žolių bankrutkes, skaniai rūkė, o kiti dar kalbėjosi ir ginčijosi.

Rytą pasigirdo įprastas ir keiksmiais palydimas kėlimas, tariamieji pusryčiai ir vėl į laukus. Man vėl tenka tampyti neštuvus. Diena buvo gražesnė ir šiltesnė, vėjo nebuvo, o saulutė, lyg pasigailėdama vergaujančių, glostė savo spinduliais mūsų veidus. Mano vyžos jau visai susiavėjo. Prisivelia purvo ir sniego, pasidaro labai sunkios ir apyvaros tuojau perpiauna ašeles. Tik pasitaisau ir tas pats. Tuojau liksiu visai basa, o naujų vyžų čia niekur negausi. Rengiuosi lemiamam sprendimui.

Patarlės ir priežodžiai

Žino ir višta, kuomet ant laktų likti.

Vienuoliktas Dievo įsakymas — nežiopsok.

Arklius išvogus, rakina tvartą.

BALYS AUGINAS

SRAIGĖ

Mes buvome saulės vaikai
Amžių sutemusiam toly —
O tu — kaip Kainas — palikai
Kraujo klane sukritusį
Brolių — — —

Tiesiu tiltą
Tiesiai į tavo širdį —
Per nevilties bangas.
Per neapykantos ugnį —

Sraigė guli dugne —
(Egoizmo marių kiaute)
Ir negirdi —
O žemė sumišusi šaukia —
Kaip motina
Savo pirmagimio pėdas.
Riedančias
Į bedugnę — —

Taikingas
Bičių vaškas
Virsta geležim —
Lyja karštu švinu —

— Grįžk iš kalnų ir pilių.
Kraujo broli —
Tu — upė ledo karste.
Kuri dūsta ir blaškos
Ir numeta į naktį
Tiltą —
(Juo tamsoj pas tave
Ateinu — —)

Apipynei
Savo gyvenimo karstą
Atsiskyrimo vielom —
(Kai ramybės jūroje
Plaukiotum kurčias! — —
Ir tūnai vanagu —
Itūžes ir patylom
Miršti, bijodamas
Pažvelgti saulei
Į akis nors vieną
Kartą — — —

Mes buvome saulės vaikai
Ir broliai
Žmogaus paskyrimo lemtu
Nūnai tu vienatvės kiauti
Drebi ir kenti.
Ir bežadis likai —
Tyli, ir tyli, ir tyli — —

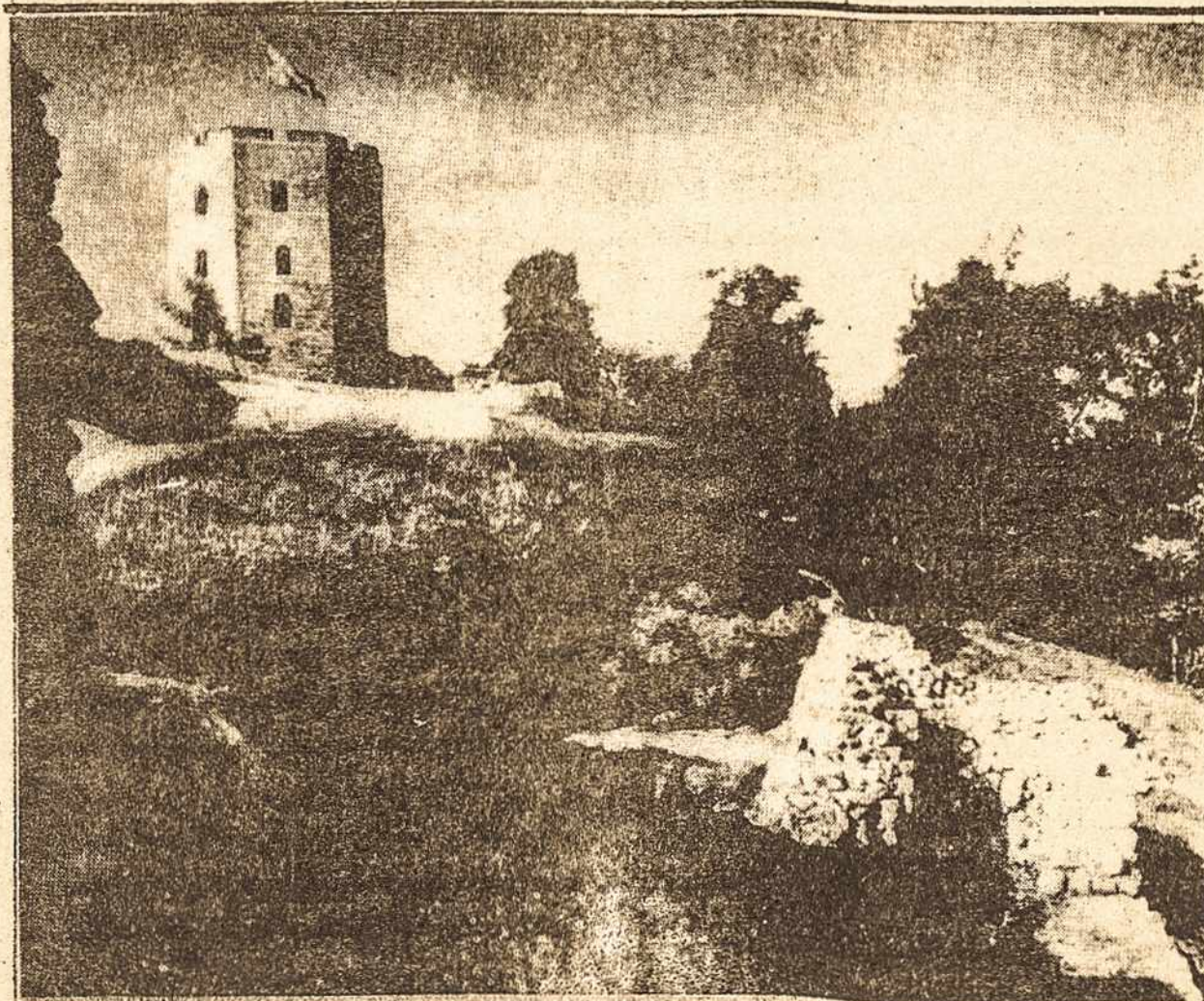
O maniau — tu žmogus —
Kad ir baugus —
Mano kraujo pulsas
Ir balsas — —

Saulėlydžio uždangai
Plazdant.
Tave randu
Be žiedų —
Lyg sausą medžio lazda.
Kaip virpančių sraigę
Pajuodusiam
Baimės smėly — — —

VILNIUS (Iš 7 psl)

šos Rytų Europos gyvenimui. Geležinio Vilko legenda tai pavaizdavo toli aidėjusiu Vilniaus miesto garsu. Vilniuje visą laiką veikė centrinės Lietuvos administracijos įstaigos, posėdžiavo Ponų Taryba, rinkosi Lietuvos seimai ir Vyriausiojo Tribunolo sesijos. Lietuviškom apeigom buvo vainikuojami didieji Lietuvos kunigaikščiai net ir tada, kai jie buvo renkami Lenkijos karaliais. Paskutinės tokios išskilmės buvo surengtos Steponii Batorui (1576). Iš rinktinių karalių jis daugiausia dar rodė dėmesio Vilniui, pasirašęs ir Vilniaus akademijos, arba universiteto, steigimo aktą.

Bus daugiau

Gedimino pilies bokštas Vilniuje

MŪSŲ ŽINIOS

PRANEŠIMAS

São Paulo Romos Katalikų šv. Juozapo BENDRUOMENĖS visuotinis nepaprastas narių susirinkimas įvyks 1974 m. rugsėjo 22 d.

rinkimas įvyks 1974 m. rugsėjo-setembro 22 d. 15 valandą ir tęsis iki 18 valandos.

Valdybos rinkimams bus pateikti du sąrašai:

SARAŠAS NUMERIS 1 – žalias lapas:

1 VALDYBON

1. Pirmininkas – Prelatas Aleksandras Arminas.
2. Vicepirmininkas – Liudvikas Jarmalavičius.
3. Pirmas sekretorius – Jonas Antanaitis.
4. Antras sekretorius – Vincas Viktoras Banys.
5. Pirmas kasininkas – Renato Mendo.
6. Antras kasininkas – Vincas Banys (tėvas)
7. Turtų globėjas – Norbertas Stasiulionis.
8. Pirmas valdybos narys – Petras Bareišis.
9. Antras valdybos narys – Inž. Algirdas Idika.

REVIZIJOS KOMISIJON

1. Bronius Šukevičius
2. Juozas Krumzlys.
3. Monika Baranauskienė.

SARAŠAS NUMERIS 2 – baltas lapas:
VALDYBON:

1. Pirmininkas – kun. Juozas Šeškevičius.
2. Vicepirmininkas – Albertas Magila.
3. Pirmas sekretorius – Angelina Dirsė-Tatarūnas
4. Antras sekretorius – kun. Stasys Šileika.
5. Pirmas kasininkas – Stacis Magialis.
6. Antras kasininkas – Aleksas Vinkšnaitis.
7. Turtų globėjas – Petras Šimonis.
8. Pirmas valdybos narys – Angelika Triubienė.
9. Antras valdybos narys – Pedro Vitor Bareišis.

REVIZIJOS KOMISIJON:

1. Kazimieras Rimkevičius.

2. Aldona Bareišis.
3. Emilia Bendoraitis.

Smulkesni rinkimų eigos ir tvarkos aprašymai tilps sekančiame „Mūsų Lietuvos“ numeryje.

VALDYBA.

P A D Ė K A

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VALDYBA širdingai dėkoja savo kviestėms svečiams ir viešnioms, išigijusiems garbės pakvietus į KONCERTĄ - BALIŲ, įvykusį rugp. 31 d. Seserų Pranciškiečių gimnazijos salėje, gausiai parėmusiems šį rengimą savo auka:

1. STASYS MELIŪNAS 1

1. STASYS MELIŪNAS	400.00
2. JUOZAS VASILIAUSKAS	300.00
3. AUGUSTAS DULINSKIS	300.00
4. JONAS RIMŠA	300.00
5. CONTAGET SERVIÇOS CONTAB	
\$CONTAGET SERVICOS CONTAB	300.00
5. CONTAGET SERVIÇOS CANT.	300.00
6. DR. JONAS GORDON	200.00
7. ALBINAS UCKUS	200.00
8. VALERIJA SADAUSKAS	200.00
9. J.K. PALECKIS	200.00
10. VIVENDA IMOVEIS	200.00
11. GRAŽVYDAS BAČELIS	150.00
12. ARŪNAS STEPONAITIS	190.00
13. ARNOLDAS FELMANAS	160.00
14. ALEKSANDRAS BAGDONAS	100.00
15. JONAS BRATKAUSKAS	100.00
16. DAUMANTAS DIKINIS	100.00
17. ANTANAS SERBENTAS	70.00
18. KAP. JUOZAS ČIUVINSKAS	50.00
19. JONAS ŠERMUKŠNIS	50.00
20. JOSĖ SIMBELIS	50.00
21. JUOZAS BENDŽIUS	50.00
22. PONIA JOKUBAITIENĖ	50.00
23. VANDA MEŠKAUSKIENĖ	50.00

24. JURGIS GARŠKA	50.00
25. ALBINA AMBROZEVIČIENĖ	50.00
26. ALEKSANDRAS BUMBLIS	50.00
27. JONAS ANTANAITIS	50.00
28. ČESLOVAS JAKIŪNAS	50.00
29. STASYS BUMBLIS	50.00
30. E. PAVILONIENĖ	25.00

Taip pat nuoširdžiai dėkojame Seselėms Pranciškietėms už salę, Vyrų Brolijos nariams už patuošimą rengimo, už darbą prie įėjimo ir prie bufeto, L.K. Moterų Draugijos narėms su pirminke Angelika Triubiene už paruošimą užkandžių ir darbo prie bufeto. Ponai Iracė Vancevičienėi už tortą kanadietėms lietuvaitėms pavaišinti, ir bendrai, visiems prisidėjusiems prie šio koncerto-vakaro rengimo pasisekimo, bei visiems atsilankiusiems į koncertą, kuris taip gražiai pasisekė.

O JAŲ YPATINGA PADEKA TEBŪNIE ČIA PAREIKŠTA PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS VADOVYBEI, ATSIUNTUSIAI MUMTAS NEPAPRASTAS LIETUVAITĖS DAINININKES IŠ KANADOS, TAIP GRAŽIAI IŠPILDŽIUSIAS KONCERTO PROGRAMA.

Didelis ačiū kvartetui „AUŠRA“, taut. šokių ansambliui „NEMUNUI“ ir visiems vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjusiems prie šio rengimo pasisekimo.

Valdybos vardu

ALGIRDAS SLIESORAITIS
Pirmininkas

-0-

Nauja knyga:

Nepriklausomos Lietuvos vyriausybės apdovanotas Gedimino ordenu už nuoširdų pasidarbavimą ir pagalbą lietuviams imigrantams Brazilijoje, ARNOLDAS FELMANAS parašė portugališkai knygą, pavadintą „SUA EXCELENCIA MEIO-CIDADÃO“ arba „Jo Ekscelencija – Puspilietis“. Labai gyvu ir idomiu stilium aprašo lietuvių ir kitų tautų imigraciją Brazilijon ir imigrantų vargus. Jis taip pat nurodo, kad ir Brazilijos pilietybę gavusieji daugeliu požiūrių čia nėra pilni piliečiai, o tik „Puspiliečiai“, nors moka visus mokesčius, tarnauja kariuomenėje ir atlieka visas visiems piliečiams privalomas pareigas. Jo knyga susidomėję Brazilijos advokatai, politikai, valdžios žmonės.

Autorius Flemanas savo darbuštumu ir gabumais yra labai prasimušęs Brazilijos gyvenime.

Jo knyga galima gauti ir M. Lietuvos redakcijoje ir LIVRARIA TEIXEIRA. R. Marconi. Rekomenduojame visiems pasiskaityti. JK

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS Iš 3 pusl.

bažnytėlės aptarnauti. Įpėdinių nėra. Labai daug bažnyčių stovi uždarytų, nebėra kunigų. Naujų pamainos neužtenka. Valdžia leidžia tik šešiemis ar aštuoniems į tot seminarijon. Tai kurgi užteks kunigų?

SIMUI BAKŠIUI MIRUS

Būrelis a.a. Simo Bakšio draugų bei pažįstamų rugsėjo 2 palaidojo jį Curaçá kapinėse, Sto André. Tai dar vienas senosios kartos inteligentas lietuvis atsiskyrė su šiuo pasauliu.

Velionį Brazilijon atsiuntė DURL pastangos, kaip cenzuotą mokytoją darbuotis lietuviškose mokyklose, inspektoriaus pareigose. Vasaros atostogų metu jis mokė vaikus Rio de Janeire ir Baretose, kur „Frigorifico Anglo“ dirbo daug lietuvių šeimu. Buvo geras pedagogas, rašytojas, poetas. Straipsnius rašinėjo į vietos bei į užsienio lietuvių spaudą. Drauge su Klemensu Jūra parašė lietuvių kalbos vadovėlį „TĖVŲ KALBA“ Pietinei Amerikai. Parašė ir poezijos rinkinį.

Per daugelį paskutiniųjų metų dėl pašlijusios sveikatos retai besirodė lietuviškoje veikloje. Pereitais metais turėjo du širdies priepuolius, o dabar irgi mirė staiga, be abejo nuo širdies smūgio.

Lietuvoje liko žmona ir sūnus

Lietuvoje liko sūnus ir žmona, kurią jis viename savo eilėraštyje taip aprašo:
„Žinok ten rauda mylima,
Lyg baltas beržas pakelėj;
Ir vysta tavęs laukdama,
Kaip vysta be rasos gėlė.“

Sugrįžta paukščiai, grįžk ir tu
Su jais į tėviškės laukus.
Gražu ant Nemuno kranto,
Tik be tavęs man liūdna bus.

Velionis Bakšys buvo geras lietuvis ir patriotas. Tai rodo jo įrašas įspūdžių knygoje, atsilankius meno ir kultūros parodoje praėjusį liepos mėnesį:

Telaimina Dangus,
Tegul per Amžius bus
Jauna, graži, gyva
Tėvynė Lietuva.”

Apgailėdami jo staigią mirtį ir prisimindami Velioni, prašykim savo maldose, kad Aukščiausias būtų jam gailėstingas ir kad būtų jam lengva antrosios tėvynės – Brazilijos žemelė.

Kap. J. Čiuvinškas

DAR VIENA STUDIJŲ DIENA

Suarão pajūryje, H. ir J. Valavičių vasarvietėje, Brazilijos Nepriklausomybės diena, rugs. 7., virš 20 S. Paulo jaunimo aptarė Jaunimo kongreso ruošos reikalus. Tai jau devinta tokiu studijų pasitarimų diena.

Programa buvo viena iš ilgiausių iki šio turėtų. Pirmiausiai svarstyta, kaip tin kamiau priimti i kongresą iš kitų kraštų atvykiantį jaunimą. Dalyviai čia prisiminė įspūdžius iš II PLJK ir kitu kraštų lietuvių, viešėjusių Brazilijoje. Savo mintimis prisidėjo ir Alfonsas D. Petraitis, ir Janina Valavičienė bei Algirdas Sliesoraitis. Svarstymų santrauka bus M. L. penktame puslapyje ateinančiuose numeriuose.

☿ Po Pietu pertraukos studijų savaitės komisijos nariai Aleksandras Valavičius ir Antanas Aleknavičius išaiškino komisijos numatytą talką Brazilijos atstovams, dalyvaujantiems J. Kongreso studijų savaitėje 1976 m. sausio 1-6 dd. Ligi šio mėnesio 29 dienos norintieji būti kandidatais į atstovus, turi išpildyti asmens žinių lapą ir jį įteikti studijų savaitės komisiškai, kuri ruošia lietuvių kalbos ir kultūros kursus bei kitus užsiėmimus būsimiems atstovams.

Trečioji šios studijų dienos dalis buvo grynai praktiško pobūdžio. Per ML ir kitais būdais išplatinta virš 800 Jaunimo kongreso anketų, kurių iki šiol dar nedaug tesugrįžo į Būstinę JK komitetui. Todėl stud. dienos dalyviai svarstė, kaip

būtų galima greičiau surinkti išsiuntintų anketas prieš šio mėnesio galą.

Juratė Jasaitytė. PLB valdybos narė ir PL Jaunimo Ryšių centro vedėja Čikagoje. Žda vasario mėnesį atvykt į S. Paulį ir iki pat Kongreso galo talkinti jo paruošimo darbuose. Studijų dienai sekretoriavo Živilė Jūraitytė.

Baigiant dieną trumpai įvertinti Aušros“ kvarteto koncerto paruošiamieji darbai, jų teigiamybės ir trūkumai. Publikos koncertu buvo labai patenkinta, o įplaukos paliko nemažą pelną JK ruošai.

Studijų diena baigta mišiu auka, kurių skaitymai ir maldos buvo parinktos „už taiką“.

NEMUNAS TELEVICIJOJ

„NEMUNAS“ TELEVICIJOJE

Sekmadienį, rugs. 8., „Nemuno“ šokėjai portugalų kolonijos programą ketvirtame S.P. kanale praturtino „Malūnu“ ir trumpu vedėjų pokalbiu su Elena Bareišyte. Programa matoma iš 22 stočių Brazilijos pietuose. „Nemunui“ vadovauja J. Lukoševičius. akordeonu lydi R. Putvinskis.

-0-

AR JAU NUSIPIRKOTE NAUJĄ LIETUVIŲ-PORTUGALŲ KALBŲ ŽODYNĄ

Jį paruošė Alfonsas D. Petraitis ir Liucija Jodelytė. Išleido Brazilijos Lietuvių Bendruomenės Akademinis Sambūris, Spaudė „Mūsų Lietuvos“ spaustuvė. Pirmoji laida 1974 m. liepos 1 d. Tiražas 1000 egz. Kaina – 15 kruzeirų.

MŪSŲ ŽINIOS

BUVO POSĖDIS

Liet.R.Kat.Šv.Juozapo Bendruomenės valdybos posėdis įvyko prel. A. Armino klebonijoje, Mauà, rugs.5 diena.

Priimti kandidatuojančių į Bendruomenę narių sąrašai ir aptartos valdybos rinkimų taisyklės.

Rinkimai n.valdybos bus sekmadienį, rugsėjo 22 diena. Pirm.prelatas posėdžio dalyvius pavaišino, padėjo už praėjusios kadencijos bendradarbiavimą. Nutarta naujai išrinktajai valdybai perduoti pareigas trečiąjį ketvirtadienį po rinkimų, bendrame abiejų valdybų posėdyje.

Naujų narių paduotiems įstojimo pareiškimams apsvarstyti bus dar vienas valdybos posėdis prieš rinkimus. Yra paduota arti šimto naujų pareiškimų.

ATSIIMKIT PAŠTA

Zelinos klebonijoje yra laišku šiems asmenims: V.Šimonytei, Pavilionio „Metais e Plasticos“, D.M.Lutkui, A.Bumbliui, J.Satkūnaitei, J.Valavičiui, J.Tijunėliui, E.Bacevičienei, Ladowski, O.Pranckevičienei, V.Černiauskui, A.Baužienei, T. Labuckienei, A.Seliokui, J.Pilipavičiui, Povilaičiui, V.Bilevičiui, L.Jodelytei, J.Masiui, A.Matelionytei, Prel.P.Ragažinskui, A.Tylai, R.Sarmiento, Jokubauskaičiai, Jurgelevičiūtei.

ORGANIZUOJAMAS VAIKŲ CHORAS

Zelinos parapijoje organizuojamas vaiku choras. Norintieji priklausytrenkasi ši šeštadienį į Jaunimo namus pirmajai repeticijai. Chorui vadovaus kun. Stasys Šileika. Bus proga norintiems pasimokyti kankliuoti.

-o-o-o-

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS IŠ 9 psl.

Saulių suėmė. Būk tai jis daugių maldaknyges – prieštarybinę literatūrą. Nuo rudens vyksta krattymai, tardymai, suiminėjimai. Jo (Sauliaus) silpna sveikata neišlaidkys. Ten galėtumėt rašyti protestus, skundus už kančinamus žmones, gal paleistų, arba mažiau teistų. Reikėtų gelbėti. Juk jis nieko blogo nedarydavo. Visa tik kitu gėriui, tik kitiems. Ir tokį žmogų, kuris gera daro, aukojasi kitų labui, dorina jaunimą, – suima, sodina į kalėjimus. Tai šitokia yra mūsų teisybė.

SPAUDOS BIČIULIŲ BALIUS

Šv. Juozapo Vyrų Brolija rengia jau tradicija virtusį Spaudos bičiulių balių. Jo pelnas yra skiriamas palaikyti mūsų vieninteli savitrašį „Mūsų Lietuvą.“

Šiemet balius bus sekmadienį, rugsėjo 15 dieną, 12,30 valandą, Želinos Jaunimo namuose. Pakvietimus jau galima gauti pas Brolijos vyrus ir abiejose klebonijose.

Rengėjai

Mūsų tautos vargų ir kančių niekas neprašys. Nueis viskas užmarštin. Po kelių šimtų metų, rašau: po kelių šimtų, po keliasdešimtų metų niekas ir nežinos, kad čia gyveno taurūs ir tylūs kankiniai. Norėčiau tikėti, kad ašaros ir krauj

niai. Norėčiau tikėti, kad ašarom ir krauju palaistyta mūsų žemelė, Dievui padedant, pražys naujai. Tačiau reikia visų pastangų ir malonų. Padėkime vieni kitiems.

Ten Jums niekas nedraudžia rašyti, kalbėti užstoti ką nors. Ir po to niekas už tai nebaudžia. Čia mes patys nieko negalim. Pamėginsi pagelbėti, pats atsisėsi.

Rašyk man tankiau. Kiek beliko to gyvenimo. Žiūrėk jau ir senatvė. O Praeities tik akimirkos. Buvo ir nebėr.

Gal geriau nedaryk žygiu mane išsikviesti. Gali mane imti dardyti. Pavargau nuo viso to. Greičiausiai nieko neišeis, o tik vėl iš naujo visokie tardymai.

Linkėjimai nuo Lino. Gyvuok.

Tavo Alis.

Lietuva, 1974 m. gegužės 19 d.

Rugsėjo 7 d. mirė a.a.

JONAS PRIMUS

46 m. amžiaus, gyvenęs V.Perdizes. Palaidotas Fomosos kapinėse. Liko žmona Olga Zagorskaitė-Primus, motina ir 3 seserys.

Mūsų užuojauta žmonai, giminėms ir prieteliams.

RŪTELĖ IR SKAUTAI PASIRODĖ

„Rūtelės“ ir skautų vieneto 21 narys dalyvavo „Feira de Amizade“ rugpiūčio 31 ir rugsėjo 1 São José dos Campos mieste.

Du kartus šoko tautinius šokius CTA patalpose (Centro Técnico de Aeronáutica): Žiogeliai, Šustas, Lenciūgelis, Gyvataras, Blezdingėlė ir Rugučiai. Šokėjus mokė ir jiems vadovavo Robertas Bilevičius. Kiekvieną šokį publikai paaiškino atskirai.

Vaikai valgė ir nakvojo seselių mokykloje, kur juos labai maloniai priėmė vienuolės ir kun. Claudio.

Buvo laiko ekskursijoms po miestą, apžiūrėjo CTA, pasilinksminimo parką ir dalyvavo Mišiose šeštadienio vakarą, kuriose giedojo lietuviškas giesmes, lydimi Beatriz Bacevičiūtės gitara. Šokius akordeonu grojo Klaudijus Butkus.

Rūtelė, skautai ir skautės dėkoja Algimantui Saldžiui, p. Baniams, ponai Berbel už nuvežimą ir kitą pagalbą.

Vytautas ir Eugenia Bacevičiai.

KUN. ŠULCAS STOVYKLOJE

Pereito mėnesio pabaigoje kun. Hermanas Šulcas išvyko iš Čikagos ir prie Washingtono dalyvavo jubiliejinėje Akademiniame Skautų Sąjūdžio stovykloje. Čikagoje keletą kartų kalbėjo per radiją, o spaudoje informavo Š. Amerikos lietuvius apie Brazilijos Lietuvių Bendruomenės stipendijų fondą, kuriam tikisi surinkti iki 20 stipendijų.

Iš susitikimų susidarė įspūdis, kad Š. Amerikos lietuviai labai domisi P. Amerikoje ruošiamu Jaunimo kongresu.

POKALBIS SU NAUJUOJU ZELINOS KLEBONU JUOZU ŠEŠKEVIČIU.

ML Bendradarbis St. Vancevičius užsuko pas Šv. Juozapo parapijos kleboną kun. J. Šeškevičių ir paprašė atsakyti į keletą visiems parapičiams įdomių klausimų:

Ar šis paskyrimas jums, Gerb. Klebone buvo staigmena, ar jau tikėjotės jo sulaukti?

Pasiūlymas buvo staigmena. Nedariau jokių pastangų tą paskyrimą gauti, nors žinojau, jog kitų asmenų labai tokios pastangos bu-

vo daromos. Tačiau paskyrimas nebuvo staigmena, nes žinojau, jog būsiu paskirtas.

Kaip sutiko jūsų paskyrimą V. Zelinos lietuviai katalikai?

Manau, jog maloniai ir džiugiai. Jei ir buvo nepatenkintų, tai iki šiolei jie dar neturėjo progos savo nepasitenkinimą man pareikšti.

Kaip sutiko tą paskyrimą Šv. Juozapo Bendruomenės Valdyba?

Didelė dalis valdybos narių sutiko draugiškai. Likusieji mažiau taktiškai ir tolerantiškai.

Kokie yra jūsų darbo planai?

Konkrečius planus parodys ateities gyvenimas. Esu nusiteikęs organizuoti pastoracinį parapijos darbą ir talkinti lietuviškiems kolonijos darbams.

Kai ankščiau darbotėtės šioje parapijoje, daug triūso ir laiko pašveddavote lietuviškiems reikalams. Ar ir ateityje manote tiems reikalams taip pat pasišvęsti?

Ir toli nuo lietuviškosios kolonijos darbuodamasis vis stengdavau rūpintis lietuviškais reikalais. Ir prie jų prisidėti. Dabar jais rūpintis yra viena ir tiesioginė mano pareiga. Todėl stengsiuos jas atlikti, kiek man leis jėgos.

Ko lauktumėte iš savo parapijos lietuvių?

Laukčiau, kad remtų savo jėgomis ir darbu krikščioniškus ir lietuviškus reikalus, kad pasitikėtų vieni kitais, kad daugiau dėmesio kreiptų į tai kas mus jungia, o ne į tai, kas mus skiria, kad burtųsi apie savo bažnyčią ir ją uoliai lankytų.

Tuo baigė pasikalbėjimą gerai nusiteikęs ir pilnus energijos naujasis Zelinos klebonas kun. Juozas Šeškevičius.

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

GUARDA-CHUVAS DE TODOS OS TIPOS. PARA HOMENS, SENHORAS E CRIANÇAS. MINI-SOMBRINHAS, TIPO ITALIANO E ALEMÃO.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Inscr. Estadual: 104.810.457

C. A. C. 00.022.969/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274-0677 - (Res. 274-1886)
São Paulo

MŪSŲ LIETUVA

NOSSA LITUANIA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Diretor responsável
ANTÔNIO AQUINO
Redator: Jonas Kidykas
Administrador: P. Daugintis

METINĖ PRENUMERATA: 36 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 170 kr. Paskiro numerio kaina: 70 centavų. Užuojautos ir sveikinimai nuo 10 kr., pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija. Čekių rašyti „Pedro Daugintis“ vardu.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Nenaudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėju nuomone. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. L. laikraštis spausdinamas antradieni. Todėl vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai teiktini neveliau, kaip iki p. rašymo pietu.